Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 150 (13864) | 1972 оной июниин 28, среда | Сэн 2 мүнгэн

...АРТИИН ЗЭРГЫЕ ...ЛАМ БЭХИЖҮҮЛХЭ

...ртиингаа, арадайнгаа ойрын жэлнүүдтэ бэелүүлхэ поли-...э хараа шугам болон гол зорилтонуудые тодорхойлхо-КПСС-эй XXIV съезд партиин зэргые саашадаа улам ...үүлхэ, шанарынь бүри hайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа ...бihан байна. Коммунис байгуулалтын үедэ партиин ...эхэ зорилгонуудай онсо орёо боложо, КПСС-эй хүдэлмэ-...ангиин партиhаа бүхы совет арадай парти, дайшалхы ...ёнь болон хубилжа байха үедэ иимэ эрилтэ табигдаха ...шье ха юм даа.

...хидхэлэй болон үзэл сурталай-политическэ талаар пар-...эргые бэхижүүлхэ гол зүйлнүүдэй нэгэн хадаа КПСС-...оор сэдьхэhэн хүнүүдтэ шанга эрилтэ табиха хэрэг бо-...Партида шэнэ хүнүүдые абалга, залуу коммунистнуудые ...хүмүүжүүлгэ хадаа имагтал партийна организациин ...хы шадабарие улам хүгжөөхэ шэглэлтэйгээр бэелүү-...э зорилго болоно.

...ртида орохо дуратайшуул улам олон боложо байна. ...ай партийна организацинуудай үүргын, нэрэ хүндын бү-...шэлжэ байhые гэршэлнэ. Парти гээшэмнай арадай ман-...шуу. Тиимэhээл партида эрхимэй эрхимүүдые, илангаяа ...жэлэй түсэб дүүргэлгэдэ габшагайгаар хам оролсожо ...хүдэлмэришэдэй, колхозниигуудай дундаhаа шэлэн ...зэргэтэйбди.

...ПСС-эй XXIII ба XXIV съезднүүдэй хараа шугам, hур-...аабари бэелүүлэн, манай республикын партийна органи-...уд өөрынгөө зэргэдэ шэнэ гэшүүдые абаха хэрэгтээ тон ...ар. харюусалгатайгаар хандадаг. партида шэнээр орог-...шанга эрилтэ табидаг болонхой гэжэ тэмдэглэлтэй.

...үлэй жэл хахадай туршада республика дотор 1800 гаран ...ПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаhан байна. Тэдэнэй ...хы олониинь үйлэдбэри дээрэ сэхэ хүдэлдэг ажалша ...эрбээ 1970 ондо партиин гэшүүндэ кандидадаар орогшо-...8,9 процентнь хүдэлмэришэд ба колхозниигууд байhан hаа, ...о 63,2 процент, байгша оной таба hарын туршада 67 ...т болоо. Коммунистнууд бологшодой дунда комсомол-...й олон байhаниинь тон шанартай хүдэлмэри хэгдээ гэжэ ...оор.

...ртида түрүү хүдэлмэришэд болон колхозниигуудые шэлэн ...хэрэгээ КПСС-эй Зэдын, Захааминай, Түнхэнэй райко-...ЛВРЗ-гэй, авиазаводой парткомууд эли бо-...айжаруулаа. Гэхэ зуура партиин зарим рай-...д, партийна эхин организацинууд энэ талаар ехэ дутаг-...й байна. Партида абтаhан хүнүүдэй дунда үйлэдбэри дээ-...э хүдэлжэ ябаhан ажалшад үсөөн байдаг ушар таарам-...бшуу. КПСС-эй Улаан-Үдын, Хориин, Баунтын райко-...й ябуулдаг хүдэлмэри hанаhанда хүрэнэгүй.

...лхоз, совхозуудай партийна зарим эхин организацинууд ...дай, механизаторнуудай дундаhаа партида шэлэн абаха ...мэри хангалтагүйгөөр ябуулна. Энэ жэлэй үнгэрhэн таба ...туршада республика соо 23 hаалишадые, 15 хонишо-...0 үхэршэдые, 2 гахайшадые КПСС-эй гэшүүндэ канди-...р абаhан ушарые hайн дээрэ тоолохын яашье аргагүй. ...ёнь, КПСС-эй Баргажанай, Бэшүүрэй, Загарайн, Хэжэн-...Прибайкалиин райкомуудай абаhан кандидадуудай дунда ...ье hаалишанай үгы байhаниинь гэмшэлтэй. Иимэ барим-...дые Сэлэнгын, Хориин, Хурамхаанай болон бусад аймa-...аа дурдажа боломоор.

...имэ хангалтагүй хүдэлмэриин хойшолонгынь юуб гэхэдэ, ...ёнь, Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ кол-...hаалишадай, хонишодой, үхэр адуулагшадай дунда нэгэ-...коммунист хүн байхагүй. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Ком-...м», «Искра», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта коммунист ...зэргэтэй нэгэшье hаалишан үгы байhаар. Загарайн айма-...Онохойн совхозой партийна организаци 130 коммунист-...аа бүридэдэг. Теэд тэдэнэй дунда коммунист hаалишанай ...ье нэрын байгаагүйнь бүри гайхамаар.

...артийна зарим эхин организацинуудта үзэл бодолойнгоо, ...хэрэгэйнгээ талаар найдабари багатай, бэлэдхэл hулатай ...дые партиин зэргэдэ абадаг баримтанууд ушарна. Пар-...гэшүүнэй уялгата түлөөhэеэ оруулдаггүйнь, парторга-...иин ажабайдалhаа таhарhанайнь түлөө залуу коммунист-...е партиhаа гаргаха ушар нэгэнтэ бэшэ тохёолдоно. ...дээрээ бэеэ хүсэд харуулаагүй, бэлэдхэл муутай байха-...кандидадта абахаяа арсаhаншье ябадал олон үзэгдэнэ. ...зэргын хүн байhыень ёhoop шалгангүй кандидадта аба-...эгэ ушар эндэ дурдаяа. Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай ...вой партийна организаци энэ жэлэй январь hарада А. М. ...ев гэгшые КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абаа hэн. ...архидадаг, ниитын зөөридэ гар хүрэдэг, үнэн сэхэ сэдь-...й хүн байшоо. Тиигэжэ тэрэниие дүрбэ hара болоод бай-...партиин гэшүүндэ кандидадhаань намнаха хэрэг гараа ...Энэмнай партийна организациин хүдэлмэриин ехэ алдуу ...ааб даа.

...артиин зэргэдэ эрхимэй эрхимүүдые шэлэн абаха гэhэн ...эдэ хайша хэрэгээр хандаха ушар Улаан-Үдын ЛВРЗ-...рткомдо, КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын, Хэжэнгын, ...эзнодорожно райкомуудта үзэгдэhэн байха. Тиихэтээ хам-...эрэ хэлэгдэhэн партийна организацинуудта залуу комму-...уудые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри hулаар эмхидхэгдэнэ гэжэ ...тэй.

...алуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри эмхидхэхэ ...р областной партийна организаци хадаа яhала hайн дүй ...эл, онол аргануудые хэрэглэдэг болоо. Энэ талаар КПСС-...рибайкалиин, Советскэ. Кабанскын райкомуудай, прибор ...лгын, авиационно заводуудай парткомуудай хүдэлмэри ...аамаар. Тэдэнэй дэргэдэ залуу коммунистнуудай саг үр-...ын hургуули хүдэлжэ байдаг. Тэндэ hурагшад КПСС-эй ...рамма ба Устав шудална, гадаадын болон дотоодын поли-...ай, парти, правительствын гол шухала шиидхэбэринүүд ...танилсана. Иимэ hургуулида бүхы кандидадууд, гурбан ...й стажтай болоодүй партиин гэшүүд уялгатаар hурадаг ...тай.

...эхэтэй хамта партиин зарим райкомууд, предприятинуу-...колхоз болон совхозуудай зарим парткомууд залуу ком-...стнуудай hуралсалда, тэдэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ан-...аа мүртэйгөөр табинагүй. Тэрэл дутагдалhаа уламжалан, ...кандидадууд, партиин залуу гэшүүд түрүүшынгээ үдэр-...артийна ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсанагүй, ...хэдөө, партийна журам хазагайруулна, үзэл сурталай, ...хы эрдэмэй талаар мэдэсээ дээшэлүүлхэ, мэргэжэлээ шу-...гэжэ оролдоногүй. Партиин зэргэдэ шэнээр абтагшадта ...йна организацинуудай анхаралаа тон багаар лэ табиhа-...эмээр КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райком нёдондо найман ...дадые бэлэдхэл муутайhаань боложо, партиин гэшүүндэ ...на арсаа бэлэй.

...ПСС-эй XXIV съездын тогтоолтой зохилдуулан, партиин ...ральна Комитедэй майн (1972 он) Пленум 1973—1974 ...дай туршада партийна документнүүдые hэлгэхэ тухай ...хэбэри абаа. Партийна документнүүдые hэлгэлгэ хадаа ...ин зэргые улам бэхижүүлхэ, коммунистнуудые хүмүү-...хэ хэрэг hайжаруулха, эмхидхэлэй-политическэ ехэ шу-...хэмжээ ябуулга мүн болоно. Тиимэhээ партиин райко-..., партийна эхин организацинууд парти доторой үндэhэн ...а энэ хэрэгтэ анхаралаа саг үргэлжэ табижа байха гол ...тай.

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Бүгэдэ ниитын дунда hуралсалда залуушуулай оролгые түгэсхэхэ ба юрэнхы эрдэмэй hургуулиие саашадань хүгжөөхэ тухай

Бүгэдэ ниитын дунда hуралсалда залуушуулай оролгые түгэсхэхэ ба юрэнхы эрдэмэй hургуулиие саашадань хүгжөөхэ тухай асуудалаар КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтоол баталан абаа. Һүүлэй жэлнүүдтэ юрэнхы эрдэмэй hургуули, гэжэ тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ, ажалай ба политехническэ ниитэ нэгэн hургуули боложо, ниилээд хүгжөө. Дунда hургуулинуудай сеть үргэдөө, мэргэжэл шадабаритай багшанар олошороо, hуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри нарижуулагдан hайжараа. Коммунизмда орохо замдань манай обществын социально-политическэ, экономическа саашанхи хүгжэлтын, ажалшадай социалис ухаан бодолой ба соёл культурын ургалтын гол шухала арга нүхэсэлнүүдэй нэгэн болохо бүгэдэ ниитын дунда hуралсалда оролгые түгэсхэхын тула бүхы эрхэ байдал орон доторнай байгуулагдажа байна. Эдэ бүгэдэ арадай гэгээрэлэй hалбарида асари ехэ туйлалта болоно.

Экономикын, эрдэм наукын болон соёл культурын талаар КПСС-эй XXIV съездын хараалhан шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгэ ургажа ябаа үетэниие hургаха, хүмүүжүүлхэ бүхы хэрэгые саашадань хүгжөөхэ, юрэнхы эрдэмэй hургуулиин хүдэлмэриин шанар hайжаруулха эрилтэ табина гээд тогтоол дотор саашадаа заагдана. Мүнөөнэй оршон байдалда hургуулинуудай хүдэлмэриие коммунис байгуулалтын шэнэ зорилгонуудтай, научно-техническэ дэбжэлтын эрилтэнүүдтэй тааралдуулан табиха гээшэ илангаяа шухала. Һуралсалай шэнэ, эдэбхитэй арга онолнууд, техническэ хэрэгсэлнүүд hургуулинуудта үшөөл хангалтагүйгөөр нэбтэрүүлэгдэнэ гэжэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет анхаралаа хандуулба. Коммунис жаяг заршамтайгаар, ехэ соёл болбосоролтойгоор, hуралсал болон ажалда сэдьхэл бодолоороо хандадагаар hурагшадые хүмүүжүүлхын тула бии байгаа арга боломжонууд гүйсэд ашаглагданагүй. Һуралсалай, хүмүүжүүлгын, hурагшадай мэргэжэлээ шэлэхэ гол шухала асуудалнуудые научно-педагогическа эмхи зургаанууд унжагай удаанаар шэнжэлнэ. Багшанарай кадрчуудые бэлдэлгэ мүнөөнэй юрэнхы эрдэмэй hургуулиин ажал хүдэлмэритэй, эрилтэнүүдтэй хангалтагүй харилсаа холбоотой байhаар.

Гэгээрэлэй hалбариин зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэ түбхын түрүүлэн арадай hуралсалай зургаануудай, мүн партийна, совет, профсоюзай, комсомолой организацинуудай ажал ябуулгаhаа, hургуулинуудта тэдэнэй эдэбхитэй, саг үргэлжын анхарал оролдолго хандуулгаhаа гол түлэб дулдыдаха.

Юрэнхы эрдэмэй hургуулинуудай хүдэлмэриин дутуу дундануудые усадхан зайсуулхын тула хэмжээнүүдые абахыень, гэгээрэлые саашадань хүгжөөхэ, бүгэдэ ниитын дунда hуралсалда оролгые түгэсхэхэ ба ургажа ябаа үетэниие hургалгын, хүмүүжүүлгын шанарые hайжаруулха талаар КПСС-эй XXIV съездын тогтоолhоо үндэhэлжэ гараhан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ хүсэеэ элсүүлэн шэглүүлхыень КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет СССР-эй Гэгээрэлэй министерствые, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, арадай гэгээрэлэй органуудые уялгалаа. Байгаалиин ба обществын жама ёhо тухай гүнзэгы, бата эрдэм залуушуулда олгохыень, марксистско-ленинскэ суртал тэдэнэй ухаан бодолдо бүрилдүүлэн хүгжөөхыень, ажал хэрэгэй болон ниитын эдэбхитэй ажал ябуулха, социалис Эхэ орондоо хэлбэрилшэгүйгөөр алба хэхэ, коммунизмын үзэл сурталнуудта үнэн сэхэ байха хүсэл эрмэлзэлые совет hургуулиин залуушуулда хүмүүжүүлхыень туйлаха шухала.

Дунда hуралсалда залуушуулые бүри олоор хабаадуулха хэмжээнүүдые абахыень, юрэнхы эрдэмэй hургуулиие дунда hуралсал олохо гол арга нүхэсэл — ажалай ба политехническэ hургуули болгожо хүгжөөн hайжаруулхыень, үдэшын (халаанай) болон заочно юрэнхы эрдэмэй hургуулинуудай хүдэлмэриие эрид шууд hайжаруулхыень, хүдэлмэрилдэг залуушуулай дунда hуралсал түгэсхэхын тула шухала эрхэ байдал байгуулхыень, дунда hургуули дүүргэгшэдэй hурадаг профессионально-техническэ училищинуудта, техникумүүдтэ юрэнхы эрдэмэй бэлэдхэлэй үндэр хэмжээе профессионально-техническэ, тусхай дунда hуралсалай органуудтай хамта хангахыень гэгээрэлэй, партийна, совет, ниитын организацинуудта дурадхагдаа.

Дунда hуралсалай бүхы арга онолнуудые гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхыень туйлахын тула залуушуулай юрэнхы эрдэмэй бэлэдхэлые түсэблэхэ, бүридхэлдэ абаха ниитэ нэгэн методико СССР-эй ЦСУ-тай хамтаржа зохёохыень КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет СССР-эй Госпланда, СССР-эй Гэгээрэлэй министерствэдэ, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгаба.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

XXIV ТҮСЭБТЭ ЮҺЭДЭХИ — эршэ • шанар • дэлисэ

400 КИЛОГРАММ ШЭГНҮҮР

Мал адуулагша Филипп Васильевич Дрянов ажахы соогоо түрүүлэн Энхэ талын малшадай үүсхэлые hайшаан дэмжэhэнээ мэдүүлээ. Филипп Васильевичтай үхэршэн Михаил Иванович Чи-И суг ажаллана. Эдэнэр 170 хашараг харууhална. Зунай тунга ногоондо даажа абаhан хашарагуудаа үглөөнэй бүрүүлhээ үдэшын боро хараан болотор адуулжа, тус бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдэ килограммhаа доошо бэшээр нэмээжэ абаха гэhэн социалис уялга тэдэнэр баталан абанхай. Үхэршэн гүрэндэ тушаагдаха үе болотор хашараг бүхэнөө 400 килограммда хүргэхэ зорилготой.

Мүн «Рассвет» колхоздо гүрэндэ hү худалдаха хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ урагшатай. Үнгэрhэн үедэ hаалишад болон мал адуулагшадай оролдосотой бэрхээр жаллаhанай ашаар колхоз гүрэндэ hү худалдаха 6 hарын түсэб июниин арба гаранаар дүүргэбэ.

Зунай хүхэ ногооной үедэ үнеэн бүриhөө ехэ hү hаажа абахын тула hаалишадай дунда дэлгэрhэн мүрысөөн үдэрhөө үдэртэ шангадана.

В. БОРИСОВ.
Бэшүүрэй аймаг.

Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын эрхим нэхэгшэ Валентина Тимофеевна Хромова эрхим хүдэлмэришэн гэжэ тоологдодог, коллектив соогоо суурхадаг. Тэрэ энэ фабрикада арба найман жэлэй туршада таhалгаряагүйгөөр ажаллана. Үдэр бүри түсэбhөө гадуур 25 метр бүд үлүү нэхэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Т. Хромова ажалдаа.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ЯХАДАЙ АВТОНОМИТО СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫЕ ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН ОРДЕНООР ШАГНАХА ТУХАЙ

Коммунис байгуулалтада Яхадай АССР-эй ажалшадай туйлаhан амжалтануудай түлөө, республикын байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, **Яхадай Автономито Совет Социалис Республикые Октябриин Революциин** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль
1972 оной июниин 26.

НҮХЭР ФИДЕЛЬ КАСТРО МОСКВА ЕРЭБЭ

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын уряалаар Кубын Коммунис партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Кубын Республикын Революционно правительствын Премьер-Министр нүхэр Фидель Кастро Рус июниин 26-да албанай хэрэгээр хани ёhoop Москва ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ А. Я. Пельше, КПСС-эй ЦК-гай секретарь. К. Ф. Катушев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков, СССР-эй Министрнүүд, бусад тусхай тушаалта хүнүүд Кубын Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар гоёон шэмэглэгдэhэн Внуковска аэродром дээрэ хүндэтэ айлшаниие угтаа.

Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд нэрьесэ альга ташана, нүхэр Фидель Кастро Русые амаршалаа.

Фидель Кастро Рус нүхэд Л. И, Брежнев, Н. В. Подгорный ба А. Н. Косыгинтай хамта Кремль ошохоёо аэродром дээрэhээ гараа.

Гүрэнэй тугуудаар, «Айлшалагты. Кубын хүндэтэ ханинар», «Совет-Кубын бата бэхи хани барисаан мандаха болтогой», «КПСС ба Кубын компарти мандаха болтогой!», «Социализм байгуулжа байhан Кубын Республикын ажалшадта аха дүүгэй амар мэндэ!» гэhэн үгэнүүдэй испан ба ород хэлэнүүд дээрэ бэшээтэй амаршалгын транспарантнуудаар машинануудай ябажа гараhан үйлсэнүүд гоёон шэмэглэгдэнхэй байгаа.

Кубын Коммунис партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Кубын Республикын Революционно правительствын Премьер-Министр Фидель Кастро Русые амаршалхын тулада хэдэн арбаад мянган москвагайхид үйлсэнүүдтэ гараа. СССР-эй ба Кубын хоорондохи хани барисаан ба харилсаа холбооной, Советскэ Союзай ба Кубын Республикын арадуудай аха дүүгэй хани барисаанай хүндэлэлдэ зорюулагдаhан юрөөлнүүд табигдаа.

(ТАСС).

КРЕМЛЬ СОО УУЛЗАЛГА БОЛОБО

Албанай хэрэгээр, хани ёhoop Москвада айншалжа ерэhэн Кубын КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Кубын Республикын Революционно правительствын Премьер-Министр нүхэр Фидель Кастро Рустай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр А. П. Кириленко июниин 26-да Кремль соо хани ёhoop уулзаа.

Али али талые hонирхуулдаг асуудалнуудаар уулзалтын үедэ хөөрэлдөөн болоhон байна.

Аха дүүгэй, хани халуун оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөндэ: совет талаhаа — КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр нүхэр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн нүхэр К. В. Русаков;

Кубын талаhаа — Кубын КП-гэй ЦК-гай секретариадай гэшүүн, Кубын Республикын Революционно правительствын министр нүхэр Карлос Рафаэль Родригес хабаадалсаа.

(ТАСС).

...ЁЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ БҮХЭСОЮЗНА ЗҮБЛӨӨН

...эй XXIV съездын шиид-...үдэй ёhoop, мүн Совет ...Республиканuudай Сою-...уулагдаhаар 50 жэлэй ...дэлгэтэй дашарамдуулан, ...оёл сурталай-хүмүүжүүл-...элмэриин асуудалнуудта ...лан, соёл сурталай хүдэл-...элэй бүхэсоюзна зүблөөн ...ЦК-да июниин 26-да

...эй ЦК-гай Политбюрогой ...КПСС-эй ЦК-гай секре-...А. Суслов, КПСС-эй ЦК-...тбюрогой гэшүүндэ кан-...ПСС-эй ЦК-гай секретарь ...емичев, КПСС-эй ЦК-гай ...ь И. В. Капитонов зүб-...үдэлмэридэ хабаадалсана.

...а республиканuudай ком-...дай ЦК-нуудай, партиин ...уд ба обкомуудай соёл ...й асуудалнуудые эрхилдэг ...ьнууд, ССР Союзай зэб...эснүүдэй политическэ хү-...эгшэд, министерствэ-...олон эмхи зургаануудай, хэблэлэй, телевидениин ба радиогой, ТАСС-ай, АПН-эй түбэй органуудай хүтэлбэрилэгшэд, КПСС-эй ЦК-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд зүблөөндэ хабаадана.

А. М. Суслов эхилэлгын үгэ хэлээд, зүблөөе нээгээ. Социально-экономическа ехэ шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ талаар КПСС-эй XXIV съездын хараалhан программые парти ба арадай бэелүүлжэ байхада соёл сурталай хүдэлмэриин үүргэ ба удха шанар ехэ боложол байдаг гээд тэрэ онсолон тэмдэглэhэн байна. Партиин съездын эрилтэнүүдтэ тааруугаар Центральна Комитет хадаа ажалшадай ажалай ба политическэ эдэбхи хэшээлые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ, тэдэнэй социалис ушар ёhо мэдэлгые дээшэлүүлхэ юрэнхы эрдэмэй хэмжээе ба болбосоролыень дээшэлүүлхэ, совет хүнүүдые абари заншалай талаар ба интернациональна үзэлтэйгөөр хүмүүжүүлгые шангадхаха гэhэн заабари партийна организацинуудта үгэнэ.

Съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэтэй ондоо асуудал нягта холбоотой гээд М. А. Суслов тэмдэглээ. Алдарта үдэрые—СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе оромнай угтахаяа байна. Бүхы соёл сурталай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саашадань hайжаруулхын, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ, арадай ажахын түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ, социалис мүрысөө дэлгэрүүлтэдэ, экономическа ба социальна зорилгонуудые шиидхэлгэдэ, обществын морально-политическэ нэгэдэлые бэхижүүлгэдэ ажалшадые элсүүлхын тулада энэ гайхамшаг үдэртэ бэлэдлгые хаа хаанагүй хэрэглэхэ гээшэ партийна организацинуудай уялга болоно.

Соёл сурталай хүдэлмэриин зорилгонуудые зүбшэн хэлсэжэ байхадаа, уласхоорондын асуудалнуудые орхёод гаража бидэнэр шадахагүйбди гээд М. А. Суслов онсолон тэмдэглээ. Партиин XXIV съездын хараалhан гадаадын политическэ программые шууд сэхээр бэелүүлгэ дэлхэй дээрэхи оршон байдалые горитойгоор hайжаруулха, совет хүнүүдэй зохёон байгуулхы ажалаа эрхилхэдэ таарамжатай эрхэ байдал бии болгохо арга олгоо. Гэбэшье социализмда харша ээрхэг түримхэйшүүлэй хүсэнүүдтэй, капиталис богоолшолгын байгуулалтатай үшөө удаан саг соо, үсэд шанга тэмсэл хэхэ болоно бди. Буржуазна номнолшодой ямаршье hанаашалгануудта эрид шанга харюу сохилто саашадаашье үгэхэ хэрэгтэй. Социалис общество дотор соёл сурталай талаар харша аполитичнэ, анархис зоргоной ааша гаргадаг, жэжэ буржуазна хобдог хомхой үзэлнүүдые, шовинизм ба национализмые тарааха hэдэлгэ мүнөө буржуазна номнолшод гаргадаг байна бшуу. Тиимэhээ буржуазна ба ревизионис үзэл бодолдо, хүнэй ухаан бодолдохи капитализмын үлэгдэлнүүдтэ эсэргүү тэмсэл эдэбхитэй дайшалхы шэнжэтэй, тодорхой ба эбсэшэгүй байха зэргэтэй. Бүхы совет хүнүүдые ушар ёhо hайнаар мэдэдэг, политическэ нэрэмжэ ехэтэй, журам hайнтай ба харюусалгатай байдагаар хүмүүжүүлхэ зорилго—бүхы партийна организацинуудай зорилго болоно.

«КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд — партийна организацинуудай соёл сурталай хүдэлмэриин дайшалхы программа болоно» гэhэн элидхэл КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, секретарь нүхэр П. Н. Демичев зүблөөн дээрэ хэhэн байна.

КПСС-эй Московско горкомой секретарь В. Н. Ягодкин, Украинын компартиин ЦК-гай секретарь Ф. Д. Овчаренко, КПСС-эй Ленинградска обкомой секретарь З. М. Круглова. Белоруссиин компартиин ЦК-гай секретарь А. Т. Кузьмин, КПСС-эй Ростовско обкомой секретарь М. Е. Тесля элидхэл тушаа үгэнүүдые хэлээ.

Зүблөөн хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээр.

Социалис мурысөөн олониитэ арад зоной эдэбхи үүсхэл хүгжөөн бадаруулна, үйлэдбэриин түрүүшүүл болон шэнэ юумэ үүсхэгшэдые, урлан нарижуулагшад болон ухаалан зохёошодые элирүүлэн гаргана гээшэ. Энээнние манайшье республикын жэшээ дээрэһээ хаража болоно. Хэрбээ 1960 ондо 5,5 мянган урлан нарижуулагшад тоологдодог байгаа һаа, 1970 ондо тэдэнэй тоо 9,1 мянганда хүрөө.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат, авиазавод, нооһо сэбэрлэн угаадаг фабрика болон бусад мурысөөнэй үргэнөөр дэлгэрүүлэгдээгүй байхада, жэлдээ дунда зэргээр 300 мянган түхэригэй алмалта хэгдэдэг һаа, мүнөө 800 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ абтана.

Инженер, техник бүхэниие, хүдэлмэришэн бүхэниие техническэ дэбжэлтэ туйлаха, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хабаадуулха зоригло мяха-консервын комбинадай коллектив урдаа табяа һэн. ВОИР-ой соведэй дурадхалаар нёдондо цехүүдэй хоорондохи социалис мурысөөнэй үрэ дүн гаргахада, урлан нарижуулгын дурадхалнуудай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэниинь, хэды зэргын алмалта хэгдэһэниинь хараада абтадаг болоно. Бригада, цехүүдэй коллективүүдэй, шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй энэ талаар абтаһан уялгаяа дүүргээгүй һаань, тэдэндэ түрүү һуури олгогдохогүй юм. Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха гэжэ ехэ анхарагдана.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө

УРЛАН НАРИЖУУЛАГШАДАЙ МУРЫСӨӨН

зарим предприятинуудта шэнэ юумэ үүсхэгшэд һүүлэй үедэ олоор хүмүүжэн ургаа. Тэдэнэй хүгжэн бадарһан техническэ эдэбхи үүсхэлэй нэгэ гол үндэһэн—социалис мурысөөн мүн. Жэшээлхэдэ, Зэдын комбинадай цехүүдэй урлан нарижуулагшадай коллективүүдэй, эдэбхи үүсхэлшэдэй бригадануудай, урлан нарижуулагшадай хоорондо социалис мурысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Мурысөөнэй дүрим эндэ зохёогдоһон байна. Үрэ дүнгынь саг соогоо гаргагдадаг, бальна гуримаар тоологдодог. Оруулагдаһан дурадхалнуудые 100 хүдэлмэришэн бүхэндэ хубаахада, хэды дурадхал хүртэнэб, тэдэнэй хэды процентнь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээб, хэды шэнээн алмалта х... эб гэжэ элирүүлэн согсологдоно. Мурысөөнэй дүримөөр хараалагдаһан эрилтые цехэй дүүргээ, үлүүлэн дүүргээ хадань, 5—10 балл нэмэгдэжэ тоологдодог. Мурысөөндэ түрүүлжэ гараһан, эгээл ехэ балл суглуулһан 3 цехтэ мүнгэн шан барюулагдана. Али нэгэ цехэй нэгэ жэлэй туршада түрүү һууринуудые эзэлжэ ябаа һаань, «урлан нарижуулгын талаар комбинадай эрхим цех» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдодог, Хүндэлэлэй грамота барюулагдадаг юм.

Инженер, технигүүдһээ бүридэһэн эдэбхитэйшүүлэй бригадын жэлэй туршада 30 мянган түхэригэй, харин хүдэлмэришэдэй бригадын жэл соо 2 мянган түхэригэй алмалта үгэхэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн байбалынь, «комбинадай эдэбхи үүсхэлшэдэй эрхим бригада» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдодог байна. Жэлэй хугасаада 5 мянган түхэригэй арьбалалта үгэхэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн инженер, технигүүд, 500 түхэригэй алмалта үгэхэ дурадхалнуудые нэбтэрүүлһэн хүдэлмэришэд «комбинадай эрхим урлан нарижуулагша» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхэ юм. Нэрэ зэргэ олгохотой хамта мүнгэн шан, комбинадай Хүндэлэлэй грамота барюулагдана.

Урлан нарижуулагшадай социалис мурысөөнэй дүрим хэдыхэн жэлэй саада тээ баталан абтаа һэн. Энэ мурысөөнэй ашаг ехэтэй байһаниинь элирбэ. Шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй дунда социалис

Социалис мурысөөнэй дүримые бүхы дээрэнь дүүргэхэ, урлан нарижуулгада олооро хабаадаха гэһэн эрилтын табигдахада, урлан нарижуулагшадай эдэбхи үүсхэл нилээд дээшэлээ. Комбинадай олонхи инженер, технигүүдэй абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэһые жэлэй түрүүшын кварталай үрэ дүн элишэлээ. ВОИР-ой комбинадай соведэй түрүүлэгшэ, инженер А. Крюков энэ жэлэй таба һарын туршада техническэ 7 асуудал шиидхэжэ шадаа. Тиихэтэй хамта нүхэр Крюков техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ олон залуушуулые хабаадуулһан байна. Тэрэнэй эдэбхитэй туһаламжаар хоёр залуу мэргэжэлтэд үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые шиидхэж, эдэбхитэй урлан нарижуулагшадай тоодо оролсоо.

Малай гэдэһэ сэбэрлэдэг цехэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд А. Фатеев, В. Ройтберг жэжэ мал үүсэлхэ отделениие шэнэдхэн хубилгаха хүдэлмэри дүүргэжэ байна. Сүлөө болгогдоһон үйлэдбэриин талмай дээрэ гахай үүсэлхэ, арһыень үбшэхэ конвейер тодхогдожо эхилээ. Урлан нарижуулгын эдэ дурадхалнууд ехэ мүнгэн зоөри арьбалжа, тэрээгээр шэнэ цех бариха арга олгоһон юм. Комбинадай шэнэ юумэ үүсхэгшэд 200 шахуу мянган түхэригэй урлан нарижуулгын жаса байгуулба. Энэнь урдань жэл соо хэгдэдэг алмалтаһаа 2 дахин ехэ.

Хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ асуудалда Буряадай модо болбосоруулгын болон мебелиин комбинадта ехэ анхарал хандуулагдана. ВОИР-ой комбинадай совет СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан эрхим урлан нарижуулгын цехэй нэрэ зэргэдэ хүртэхэ харалга соносхобо. Иимэ харалганууд социалис мурысөөнэй нэгэ таһаршагүй хуби юм. Энэ харалга урлан нарижуулагшадай урда тодорхой зорилго табяа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, материал, металл, электрын элшэ хүсэ алмаха, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха эрхэ байдал хүдэлмэришэдтэ олгохо дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн цехүүдэй организацинууд хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхэ болоо.

Техническэ асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэдые олоор хабаадуулхын, тэдэнэй эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхын тула харалгын дүримһөө гадна, тусхай темник бэлдэгдэһэн байна. Комбинадай урлан нарижуулагшад энэ харалгые һайшаан дэмжэбэ. ВОИР-ой бүлгэмэй цехүүдэй организацинууд бэхижээ, олон инженер, техник, хүдэлмэришэд ВОИР-ой гэшүүндэ абтаа. Гэшүүнэй түлөөри абаха жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдэжэ, шэнэ юумэ үүсхэгшэдтэй тусхай хүдэлмэри үнгэргэхэ арга олдоо.

Харалгын соносхогдоһоной һүүлээр хэдэн дурадхал абтажа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэбэ. Мебель бүтээлгэдэ модоной зомгооһоной плита хэрэглэхэ талаар туршалга хэгдэжэ дүүрэв. Энэ дурадхалай ашаар ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлхэ, тиигэжэ жэл соо 25 мянган түхэригэй алмалта хэгдэхэ юм.

«Электромашина», «Теплоприбор» заводуудай, Онохойн модоной комбинадай, түмэр замай Улаан-Үдын отделениин коллективүүд урлан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ уялгаяа бодотоор дүүргэнэ.

Республикымнай эдэбхитэйшүүл табан жэлэй хугасаада урлан нарижуулгын олон дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 33 миллион түхэригэй жаса байгуулхаар шиидэнхэй. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн гүйсэхэ жэлдэ энэ жасада 6,7 миллион түхэригэй алмалта оруулагдаха юм. Табан жэлэй социалис уялгануудаар хараалагдаһан экономическа арьбалалта урдын табан жэлэйхиһээ 20 процентээр үлүү болоно. Тэдэнээ дүүргэхын тула урлан нарижуулагшадай дунда социалис мурысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, шэнэ онол арга хэрэглэхэ шухала.

С. М. Кировэй нэрэмжэтэ Москвагай «Динамо» гэжэ электромашина бүтээлгын заводто ажалай гаргаша бага болгохо гэһэн мурысөө дэлгэрүүлэнхэй. Хүшэр ажал оньһожоруулха, транспортна зөөлгые бага болгохо, үргэлжэдөө оньһожоруулагдаһан участогуудые байгуулха гэжэ хараалагдаад, тусхай бригаданууд эмхидхэгдэнхэй. Жэл соо ажалай зуун часай алмалта хэхэ гэһэн уялга хүдэлмэришэд абанхай, ВЦСПС-эй Президиум энэ үүсхэлынь дэмжээд, бусад предприятинуудта дэмжэн хэрэглэхээр дурадхаба.

ВОИР-ой Центральна совет РСФСР-эй габьяата ухаалан зохёогшо, Уралмашзаводой инженер В. П. Писковских гэгшын үүсхэл дэмжээ. Тэрэнэй үүсхэлээр «инженер, техник бүхэндэ табан жэлэй техническэ дэбжэлтээр өөрын зохёон байгуулхы түсэб» гэһэн уряатайгаар мурысэнэ.

Республикымнай урлан нарижуулагшад социалис мурысөөндэ олооро хабаадалсажа, түрүү дүй дүршэл, шэнэ онол арга үргэнөөр хэрэглэхэ, техническэ дэбжэлтэ туйлаха, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ гэһэн партиин XXIV съездын табиһан зорилго дүүргэхэ хэрэгтэ горитой туһа нэмэри оруулалсаха гэжэ найдагдана.

Н. МАЛЬЦЕВ,
ВОИР-ой Областной соведэй түрүүлэгшэ.

ОРОЛДОЖО АЖАЛЛАҺАНАЙ ҮРЭ

Цырен Бадмаевич Бадмаев өөрынгөө нүхэр Санжидма Дугаровнатаяа эзэгүй болошоһон түлгэ хонидые үнгэрэгшэ намар даажа абаһан юм.

«Халуун намар үргүүлхэ болоһон хонидые абахадаа яаһан айлайхин гээшэб. Мүнөө жэлдэ колхознай угайдхаһаа үбһэ тэжээлээршье хэзээ хэзээнэйхиһээ ахир. Яажал һалагшааб даа» гэжэ Бадмаевтанай таниха дүтын хүнүүд һанаата болонгёор хөөрэлдөө бэлэй.

Һанаата болоһон нүхэдэйнь угэнүүд ажалша бүлын зориг мүхөөгөөгүй, харин улам бэхижүүлээ бэлэй. Хонидоо даажа абамсаараа, эдэ нүхэднай үглөөнэй бүрүүлһээ үдэшын боро хараан болотор тэдэнээ хэнзэ ногоондо, удаань тарялангай узуурта адуулжа гараа. Хонишодой хэхэ ажал барагдаха бэшэ. Тэдэнээ түхэреэн үдэр адуулхаһаа гадна, байра байдалаа үбэлжэлгэдөө бэлдэхэ хэрэгтэй. Ондоо тээһээ туһаламжа хүлеэгээд, сүлөө тухагүйдөө шалтаад байбал, нэн түрүүн бэедээ һаад тойбо татахаһаа бэшэ, юун байхаб гэжэ тэдэнэр һайн мэдээ. Хонишод сүлөө сагаа һамбаашалан, үдэшэ, эртэ үглөөгүүр байраяа һайнаар дулаалжа шадаа бшуу.

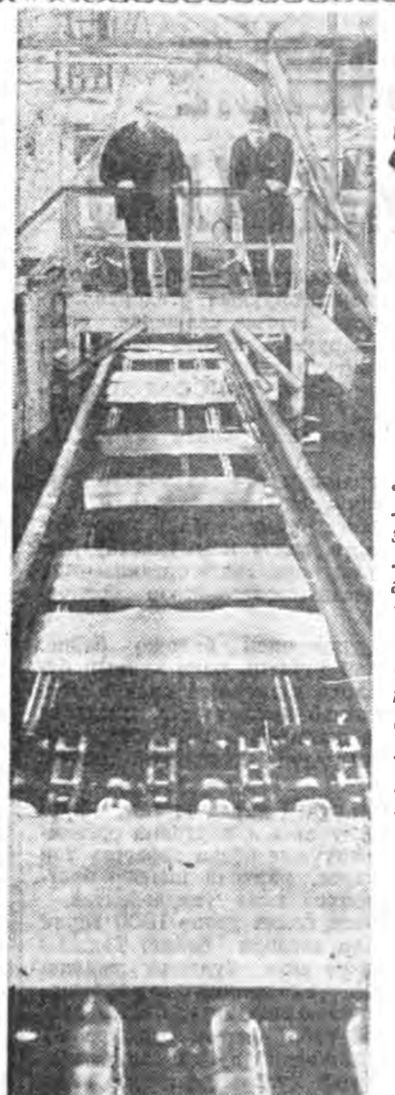
Бадмаевтан түлгэнүүдээ хүсэ тамирайнь талаар хэдэн бүлэг болгожо харууһалһан, тулюур хонидтоо адхашье үбһэ, орооһо тарянай зүйл үгэхэ гэжэ оролдоо.

«Бүхы хүсэ шадалаараа оролдожо ажаллахада, хэзээшье ашаяа харюулдаг» гэжэ зон дэмы хэлсэдэггүй гээшэ. Уданшьегүй эдэ нүхэдэй хонид һайжаржа эхилбэ. Үбһэ тэжээлээр хэр ядамаг үбэлжэбэшье, хонишод даажа абаһан 555 түлгэеэ нэгыеншье гарзада оруулантүй, ондо оруулжа шадаба.

«Цырен Бадмаевичай даадаг түлгэ хонид Уланай колхоз сооһоо эгээл һайн» гэжэ нүхэдынь дэмы хэлсээгүй байха. Хонидой нооһо хайшалха харюусалгатай хаһа үдэрһөө үдэртэ ойртожо байнхай. Энэ ажалша бэрхэ бүлэ гүрэндэ «сагаан алта» худалдаха түсэб даабаряа үлүүлэн дүүргэхэ зорилго урдаа табинхай.

Г. БАДМАЕВ.
Баргажанай аймаг.

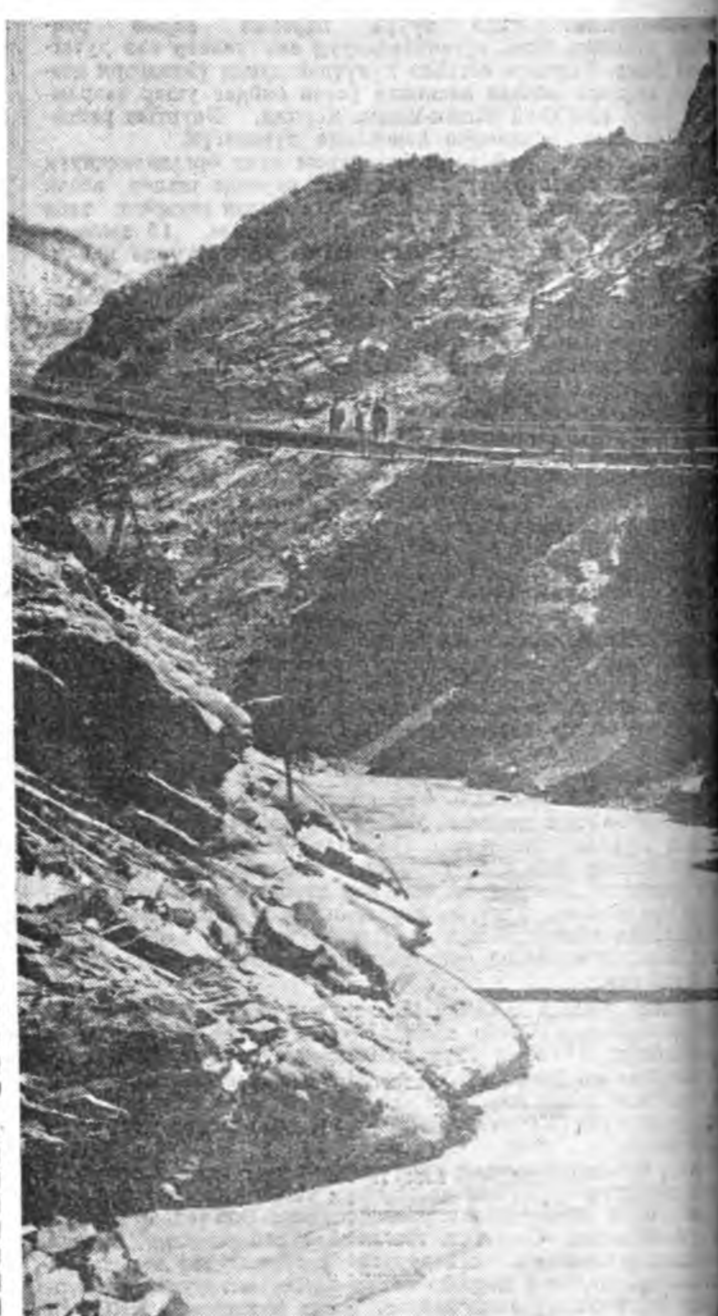
СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

ЧЕЛЯБИНСКА ОБЛАСТЬ. Ашинска металлургическа заводто СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэһэн мурысөө үргэнөөр дэлгэрүүлбэ. Ашинцууд үйлэдбэриингээ амжалтануудые арьбадхана, продукциингаа шанар дээшэлүүлнэ. Заводой долоон зүйлэй продукцида Гүрэнэй шанарай тэмдэг һаяхан олгогдоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гүрэнэй шанарай тэмдэгтэй болоһон продукци хоёрдохи прокатна цех соо гаргагдана.

ТАСС-ай фотохроника.

ТАДЖИГАЙ ССР. Вахш ска ГЭС-үүдэй дунда Рогунска ГЭС эгээ хүсэтэй болохо юм. Жэл бүри энэ ГЭС-тэ 14 миллиард киловатт-час зайн гал үйлэдбэрилэгдэхэ. Рогунска ГЭС-эй баригдаха газарта. Вахшта, мүн бэлэдхэлэй ажал хэгдэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Рогунска ГЭС-эй баригдаха газарта.

ТАСС-ай фотохроника.

Улаан-Үдын вагонно депогой автомат шалгалгын коммунис ажалай цех КПСС-эй XXIV съездын нэрэмжэтэ гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй юм. Энэ цехтэ Николай Максимович Ивлев слесареэр хүдэлдэг. Түрүү слесарь СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй мурысөөндэ оролсоод, халаанайнгаа нормо ходол үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. М. Ивлев ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ЭРХИМҮҮД ЭЛИРБЭ

Газар хахалагшадай дунда үнгэргэдэг мурысөөн механизаторнуудай мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, газар яажа хахалха түрүү дүй дүршэл олондо харуулха онол аргын нэгэн байһаниинь мэдээжэ. Иимэ түхэлэй мурысөөн Хориин аймагта заншалта болонхой. Һаяхан ажахынуудай хори гаран механизаторнууд Дээдэ-Тайлсын нэгэдэхи отделениин тарялан дээрэ сугларжа, хаба шадалаа, бэлиг шадабаряа туршаба.

Һорилдоондо хабаадагшад гэнжэтэ, мөөрэтэ тракторнуудые жолоодожо, газар хахалха дүй дүршэлөө харуулаа. Аймагай эрхим механизаторнууд: Дээдэ-Тайлсын совхозой Георгий Краснопеев, Дамби Дондуков («Георгиевский» совхоз), Мирон Солдатов (Хүрбын совхоз) болон бусад хабаадажа, оньһон техникэ жолоодохо шадабаряа харуулба. Мүн эндэ Анаагай, Үдын совхозой дүй дүршэлөөр баян механизаторнууд ерээ.

Газар хахалалгаар гэнжэтэ трактор жолоодогшодой хоорондо болоһон мурысөөндэ комсомолой гэшүүн Николай Холмогоров бултыень ахин гаража, аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Хориин совхозой механизатор Михаил Ларионов мөөрэтэ тракторнуудые жолоодогшод сооһоо онсо шалгаржа, мүн аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Механизаторнууд А. Степанов, В. Серебрюхов, Р. Жигжитов болон бусад газар элдүүрилхэ дүй дүршэл ехэтэй байһаараа эндэ сугларагшадые баясуулжа шадаа.

Үсэд шанга туладаандаа илажа гараһан механизаторнууд Н. Холмогоров, М. Ларионов гэгшэдтэ газар хахалалгаар республикын мурысөөндэ аймагайнгаа нэрэ хүндые хамгаалха эрхэ олгогдоо. Онсо шалгарһан механизаторнуудта Хүндэлэлэй грамота үнэтэ бэлэгүүдтэйгээр барюулагдаба.

Б. ЛАЙДАПОВ.
Хориин Аймаг.

Республикын засагай дээдын зургаануудта

ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ ХҮТЭЛБЭРИЛГЫН ХУБИЛГАГДАҺАН ТУХАЙ

Арадай ажахын хүтэлбэрилгые нарижуулха, түсэблэлгые һайжаруулха хэмжээнүүдээ саашадаашье үргэлжэлүүлхэ хэрэгтэй гэжэ съезд тоолоно, — гээд КПСС-эй XXIV съездын абаһан резолюци дотор хэлэгдэнхэй. Энээнэй үндэһөөр манай орон дотор хүдөө ажахы хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдэжэ байнхай.

Нэн түрүүн хүдөө ажахые ашаг үрэ ехэтэй болгохо, колхоз, совхозуудые, үйлэдбэриин хубинуудые тусхай шэглэлтэйгээр хүгжөөжэ, тэдэниие ажахын тоосоондо оруулха хүдэлмэри ябуулагдана. Гэхэтэй хамта хүдөө ажахын зарим һалбаринуудые промышленна үндэһэ һуури дээрэ хүгжөөхэдэ ашаг үрэ ехэтэй гэжэ мэдэгдээ. Жэшээнь, шубуу үсхэбэрилдэг фабриканууды, совхозуудые эмхидхэжэ, тэдэниие тусхай «Птицепром» трестын ударидадаг болоһоноһоо хойшо ашаг үрэ үгэлгэнь эрид дээшэлээ. Манай республикын «Птицепром» трестын ажахынууд үнгэрэгшэ жэлдэ 6 миллион шахуу түхэригэй сэбэр олзо оруулһан байна.

Эдэ бүгэдые анхаралда абажа, КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет хүдөө ажахын хүтэлбэрилгые хубилгаха гэһэн шиидхэбэри һаяхан абаһан байна. Тэрэнэй ёһоор Хүдөө ажахын министерствын хажуугаар Буряадай АССР-эй совхозуудай үйлэдбэриин республиканска нэгэдэл, «Скотопром» болон «Свинопром» трестнүүд байгуулагдаа. «Птицепром» трест хуушаараа үлэһэн байха юм. Энэ хубилалтатай дашарамдуулан, эдэ зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ манай корреспондент хэдэн асуудалтайгаар хандаа.

Б. Г. ЦЫБИКОВ— хүдөө ажахын министрэй орлогшо

— Хүдөө ажахые промышленностьдал адли һалбари һалбаряарнь хүтэлбэрилхэ онол арга Эхэ орон доторнай туршагдажа захалһаар үнинэй. Тэрэнэй тодорхой, бүлюу һайн байһаниинь элишэлэгдээ. Тиигэжэ манай республикада энэ хубилалта һая бэелүүлэгдэбэ гээшэ.

Манай Хүдөө ажахын министерство республика доторхи бүхы 70 колхозой үйлэдбэриие ударидаха гол уялгатай байха. Хэрбээ урдань колхозуудые тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ аргагүйдэдэг байбал, мүнөө манай министерство колхоз бүхэнэй байдалые табан хургандаал адли мэдээд байха болоно.

Энээнһээ гадна, манай министерство хүдөө ажахын үйлэдбэри республика дотороо хүгжөөхэ юрэнхы хараа шэглэлнүүдые ударидаха уялгатай. Нэн түрүүн эрдэм наукын үндэһөөр газар тарялан болон мал ажал эрхилхэ гуримуудые тодорхойлхо, бэелүүлхэ хүдэлмэриие манай министерство хүтэлбэрилхэ үүргэтэй. Тэрэшэлэн бүхы республика дотороо малай үүлтэр һайжаруулха, үрэһэ хүрэнгэ үйлэдбэрилхэ, агрохимическэ болон ветеринарна албатаниие эрхилхэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые ба хүдэлмэрилэгшэдые һурган бэлдэхэ, эрдэм мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хэрэгые эмхидхэхэ юм. Мүн бүхы республикадаа газарай зүбөөр ашаглагдажа байһые хиналха, колхоз, совхоз болон гүрэнэй хүдөө ажахын бусад предприятинуудта трактор, машинануудай техническэ талые, хэр харууһалагдажа байһые гүрэнэй зүгһөө хиналта табиха байна.

Асуудал: Министерствын штат хэр хороогдобо гээшэб? Аймгүйсэдкомуудай хүдөө ажахын управленинүүдтэ ямар хубилалта болооб?

Харюу: Манай министерствын штат 20 хүнөөр хороогдоо. Аймгүйсэдкомуудай хүдөө ажахын управленинүүд 40 хүнөөр үсөөн болонхой. Тиигэжэ тэндэһээ һуларһан хүнүүдэй зэргэ штадтай совхозуудай үйлэдбэриин республиканска нэгэдэл байгуулагдаа бшуу.

Аймгүйсэдкомуудай хүдөө ажахын управленинүүд манай министерствэдэ мэдэлтэй байжа, гансахан лэ колхозуудые эрхилхэ, мүн хүдөө ажахын министерствын дүүргэхэ үүргые бүри мүһэн бэелүүлхэ юм. Олон колхозтой аймагуудта хүдөө ажахын управленинүүд хуушаараа үлөөгдэхэ. Зүгөөр үсөөн колхозой гү, али колхозгүй аймагуудта тэдэ управленинүүдэй штат хороогдожо, зарим газарта управленидэ гансахан лэ главна мэргэжэлтэд үлөөгдэхэ байна.

Г. П. ТЮМЕНЦЕВ— Буряадай АССР-эй совхозуудай үйлэдбэриин республиканска нэгэдэлэй начальнигай нэгэдэхи орлогшо

Манай нэгэдэлдэ (объединенидэ) республикымнай 40 ажахы ороно. Тэрэ тоодо 5 совхозтой зүгын ажахы ба зүгы үсхэбэрилхэ совхозуудай трест, хони үсхэбэрилдэг мэдэлтэй 20 совхозтой Буряадай хонин ажалай совхозуудай трест манда мэдэлтэй байха. Тиигэжэ үлөөшэ 15 совхоз манай нэгэдэлдэ сэхэ ороходо ушартай. Манай нэгэдэлдэ сэхэ мэдэлтэй совхозуудай тоодо «Пригородный», Калининай нэрэмжэтэ, Онохойн, Хүрбын, Яруунын, Нарһатын, «Юбилейный», Бэшүүрэй, Гориин болон бусад совхозууд ороно.

Буряадай хонин ажалай трестдэ мэдэлтэй совхозууд гэбэл: Борьёогой, «Заречный», Оёорой, Хяагтын, Сэлэнгын, Химнын, Анаагай, Үдын, Хэжэнгын, Ехэ-Нугын, «Первомайский», «50 лет Октября» болон бусад совхозууд болоно.

Манай совхозуудай үйлэдбэриин республиканска нэгэдэл РСФСР-эй совхозуудай Министерствэдэ сэхэ мэдэлтэй байха юм. Тиимэһээ манай совхоз бүхэнэй байдалые энэ министерство һайса мэдээд байха жэшээтэй. Урдань нимэ бэшэ байгаа. Совхозууд аймгүйсэдкомуудай хүдөө ажахын управленинүүдтэ, хүдөө ажахын министерствэдэ тоосодог байгаа бшуу. Мүнөө хүтэлбэриин энэ үлүү шатанууд усадхагдахань гээшэ.

Асуудал: Совхозуудай республиканска нэгэдэл болон танда мэдэлтэй хоёр трестын штат гүрэнэй бюджет дээрэ байха болоно гү?

Харюу: Үгы, бюджет дээрэ байхагүй. Буряадай совхозуудай нэгэдэл болон манда мэдэлтэй хоёр трест совхозуудайнгаа оруулһан мүнгэн дээрэ, ажахын тоосоондо оронхой байха. Тиимэһээ бидэнэр совхозуудайнгаа үйлэдбэриие ашаг үрэ ехэтэй. сэбэр олзотой болгохо гэжэ оролдохо байнабди.

Н. Н. ЩЕРБАКОВ— „Свинопром" гэжэ гахай үсхэбэрилдэг совхозуудай Буряадай трестын начальник

Манай трест 10 совхозһоо бүридэнэ. Тэрэ тоодо Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ, Хёлгын, Кабанскын аймагай Оймороой. Шергинскэ, Байгалай, Мухар-Шэбэрэй «Авангард», Хяагтын аймагай «Пограничный», Улаан-Үдын болон Саянай совхозууд ороно.

Трестмнай Москвагай Бүхэроссин «Свинопром» нэгэдэлдэ сэхэ мэдэлтэй байха, совхозуудайнгаа оруулһан мүнгэн дээрэ штадта хүдэлхэ гуримтай. Трестмнай ажахын тоосоондо байха юм. Энэ ушарта совхозуудайнгаа үйлэдбэриие ашаг үрэ ехэтэй болгохо гэжэ нэн түрүүн оролдохо байнабди.

А. В. ПАРШИН— Буряадай „Скотопром" трестын начальник

Һаяхан КПСС-эй обкомой болон БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол абтажа, мяхалиг малай совхозуудай трестые болюулжа, тэрэндэ мэдэлтэй байһан 11 совхозые манай «Скотопром» трестдэ оруулһан байна. Эдэ совхозуудые нэрлэбэл: Нисэнгын, «Комсомольский», Витимэй, Дэрээнэй, Гааргын, Хурамхаанай, Аргадын, Санагын, Далахайн, Баян-Голой болон Туранай совхозууд болоно. Тиигэжэ манай «Скотопром» трест 23 совхозһоо мүнөө бүридэнэ.

Манай трест Москвада сэхэ мэдэлтэй гэхэ гү, али мяханай малай совхозуудай болон мал худалдан абаха главна управленидэ мэдэлтэй байха юм.

Асуудал: Энэ хоёр трестые нэгэдхэхэдэ, юугээрээ һайн гээшэб?

Харюу: урдань манай «Скотопром» трест, мүн мяханай малай совхозуудай трест адлирхуу хүдэлмэри хэдэг байһан. Тиигээд газар дайда ехэтэй манай республикын эрхэ байдалда энэ хоёр трестдэ мэдэлтэй совхозууд эндэ тэндэ тарашанхай байжа, тэдэниие хүтэлбэрилгэдэ бэрхэшээл ушаруулдаг байгаа. Мүнөө манай трест өөһэдөө мал үдхэдэг, шахан таргалуулдаг, мал тушаан абадаг байхадаа зохид болоо гэжэ һанагдана.

МОЛДАВИИН ССР. Тирасполиин «Электроаппаратура» гэжэ заводой хабсаргалтын конвейер энэ зураг дээрэ харуулагдана.

ТАСС-ай фотохроника.

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Бүгэдэ ниитын дунда һуралсалда залуушуулай оролгые түгэсхэхэ ба юрын эрдэмэй һургуулиие саашадань хүгжөөхэ тухай

(…үгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

…ССР-эй Гэгээрэлэй министер… СССР-эй Педагогическа эр…эй академи, союзна республи…удай Министрнүүдэй Сове… арадай гэгээрэлэй органууд, …уулинуудай хүтэлбэрилэгшэд, …анарай коллективүүд һуралса… …үмүүжүүлгын хэрэгые саа…нь нарижуулан һайжаруул… анхаралаа шангадхаха, багша…ын теоретическэ, идейно-по…ческэ хэмжээ дээшэлүүлхэ…тай. Һуралсалай шэнэ түсэ…ые, һургуулиин бүхы предме…ээр программануудые зохёол… 1975 он болотор дүүргэхэ. …ндэ үндэһэлэн, эрдэм нау… ба үйлэдбэриин туйлалтануу… мүнөөнэй хэмжээе харуулһан …игүүдые, һуралсалай-методи… туһалбариин комплектнүүдые …эко хэблэн гаргаха. Национа… һургуулинуудтаород ба тү… хэлэ заалгые һайжаруулха. … дунда һургуулинуудта шу… хэрэгтэй кабинедүүдые тү…э. Багшалалгын арга онол…ые удаа дараалан шэнэлхэ, … янза болгохо, һуралсалай …ческэ хэрэгсэлнүүдые, кино, … болон телевидени аша үрэ…өөр хэрэглэхэ.

…дьхэл бодолой, абари зангай, һайханиие ойлгохо, эрхэнүү… сахиха, сэрэгэй-патриотиче… талаар, бурхан шажанда …үүгээр һурагшадые хүмүү…лхэ хэрэгые саашадань нари…ан һайжаруулхын тула хэм…үүдые абаха, һурагшадай бэе …бадые хүгжөөхэ тушаа саг …лжэ анхарал оролдолго хан…ха, һургуули ба гэр бүлын …оо барисаае, айл бүлэ болон …уулида табигдадаг зан ябада…эрилтэнүүдэй нэгэдэлые саа…нь бэхижүүлхэ шухала.

…оммунис байгуулалтын бодото …үүдтэй һургуулиин холбоое …адань бэхижүүлхэ зорилго…оор һургуулиин предмедүү… шудалалгые мүнөөнэй үйлэдбэриин үндэһэ һууринуудтай нягтаар таараалдуулан табижа, политехническэ һуралсал хүгжөөхые СССР-эй Гэгээрэлэй министерствэдэ, арадай гэгээрэлэй нютагай органуудта даалгагдаһан байна. Һурагшадые экскурсяар фабрика, заводуудта, колхоз, совхозуудта ходо ходо абаашажа, предприятинуудай технологическа хэрэгүүдтэй, ажалай эмхидхэлтэй танилсуулха хэрэгтэй. Һуралсалайнь бүхы үе соо һурагшадые ажалда дүршэлтэйгөөр, мэргэжэлээ шэлэхэ шадабаритайгаар хүмүүжүүлгые һайжаруулха шухала. Промышленна ба хүдөө ажахын предприятинуудтай хамта һуралсалай цехүүдые, һургуулиин болон һургуулинууд хоорондын һуралсалай-үйлэдбэриин мастерскойнуудые байгуулжа, түхеэрэлгэнүүдээр хангаха. Һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудай хүдэлмэриие, һурагшадай ажалые эмхидхэхэ талаар багшанарай зохёоһон үндэһэ баримтатай бусад хүдэлмэриие хүгжөөн һайжаруулха. Амаралтынь үедэ һурагшадые, илангаяа аха классайхидые, арадай ажахын хүдэлмэридэ, хото городууд болон һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй болголгодо, ногооруулгада, байгаалине сахин хамгаалгада хабаадуулха гээшэ таарамжатай байна.

Үдэшын һургуулинуудай сеть, залуушуулай хүдэлдэг газарта тэдэнэй филиалнуудые үргэдхэхыень, тэдэнэй материально-техническэ үндэһэ һуури бэхижүүлхыень союзна ба автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ, СССР-эй министерствэнүүдтэ, зургаануудта, предприятинуудта, организацинуудта, колхоз, совхозуудта дурадхагдаа. Залуу хүдэлмэришэд, колхознигууд болон алба хаагшадые һургуулида элсүүлэн хабаадуулха түсэбтэ даабаринуудые предприятида, совхоздо, колхоздо, эмхи зургаанда жэл бүри тодорхойлон хараалха.

Бүгэдэ ниитын дунда һуралсалай бэелжэ байхада, залуу үетэниие һургахын, хүмүүжүүлхын түлөө багшанарай харюусалгань обществын үмэнэ улам ехэ болоно. Багша бүхы зан ябадалаараа, бүхы ажал хэрэгээрээ һурагшадта ульгэр жэшээ харуулха; коммунис һайн һайхан абари зантай, бата суртал бодолтой, соёл болбосоролтой, залан сэхэ, гүнзэгы эрдэмтэй байха ёһотой. Багшанарай кадрнуудай мэргэжэл шадабаряа, зохёохы эдэбхи үүсхэлээ саг үргэлжэ үргэдхэжэ байхынь тула юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудай багшанарай дунда ходо ходо шалгалта (аттестаци) үнгэргэхэ. Аттестациин дүнгүүдээр эгээн лэ шалгарһан багшанарта «Ахалагша багша», «Методист багша» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдохо юм.

Багшанарые бэлдэхэ эрилтэнүүдэй нэгэдэлые хангаха, багшанарай һуралсалай заведенинүүдые һургуулинуудта дүтэлүүлхэ зорилготойгоор багшанарай институдуудай ба багшанарай училищинуудай хүтэлбэриие СССР-эй, союзна республикануудай Гэгээрэлэй министерствэнүүдэй системэдэ нэгэдүүлхэ шухала гэжэ мэдэрэгдэө. Университедүүдтэ багшанарые бэлдэлгын хэрэг һайжаруулха талаар хэмжээнүүд хараалагдаа.

Багшанарай кадрнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ, түрүү дүй дүршэл хамтадхан согсолжо дэлгэрүүлхэ һуралсалай-методическа түбүүд болохо багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдуудай үүргэ улам ехэ болгохыень СССР-эй Гэгээрэлэй министерствэдэ, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ дурадхагдаа. Республикануудтахи багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдуудта, педагогикын, психологиин кафедрануудые эмхидхэн байгуулха.

Эрдэм наукада үндэһэлэн, багшалалгын хэмжээ дээшэлүүлхэ, политехническэ һуралсал, ажалда дүршэлтэйгөөр хүмүүжүүлгэ ба мэргэжэлээ шэлэлгые бодото байдалда бэелүүлгын эгээн аша үрэтэй замуудые тодорхойлхо, һуралсал болон хүмүүжүүлгэдэ техническэ хэрэгсэлнүүдые ашаглан хэрэглэхэ, үхибүүдые, залуушуулые хүмүүжүүлгэдэ һургуули, гэр бүлэ болон олониитын хоорондохи ажал ябуулгын арга онолнуудые нарижуулха, гэгээрэлэй хүдэлмэриие түсэблэхэ, эмхидхэхэ, ниитын ба тусхай дунда һуралсалай хоорондохи илгаае шэнжэлэлгын, дунда һургуулиин, тэрэнэй байгууламжын болон һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин эмхидхэлэй түхэл шэнжэнүүдые хүгжөөлгын холын хараа түсэбүүдые зохёохо талаар зууршалгануудые бэлдэхыень СССР-эй Педагогическа эрдэмэй академидэ даалгагдаа.

Багшанарай научна мэргэжэл дээшэлүүлгэдэ, учебнигүүд болон һуралсалай туһалбариин хэрэгсэлнүүдые бэлдэлгэдэ арадай гэгээрэлэй органуудта туһаламжа үзүүлхын тула хэмжээнүүдые зохёон хараалхыень, эрдэм-шэнжэлэлгын институдууд ба дээдэ һургуулинуудай коллективүүдэй юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудтай, һургуулиһаа гадуурхи эмхи зургаануудтай харилсаа холбоогоо үргэдхэн бэхижүүлхыень СССР-эй Наукануудай академидэ, республиканска ба элдэб һалбариин академинүүдтэ, СССР-эй Дээдэ, тусхай дунда һуралсалай министерствэдэ зууршалагдаа.

Үхибүүдэй, багашуулай, эдиршүүлэй сэдьхэл бодолые баяжуулһан удха түгэлдэр зохёолнуудые бүтээхын тула СССР-эй Культурын министерство, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи кинематографиин комитет, уран зохёолшодой, уран зураашадай болон композиторнуудай творческо холбоонууд хэмжээнүүдые абаха ёһотой. Һурагшадые эстетическэээр хүмүүжүүлхэдэнь һургуулинуудта туһаламжа үзүүлгэеэ шангадхаха, хүүгэдэй творческо коллективүүдые хүтэлбэрилгэдэ, үхибүүдтэ зорюулжа уулзалтануудые, выставкэнүүдые, концертнүүдые эмхидхэн үнгэргэлгэдэ литература, искусствын ажал ябуулагшадые үргэнөөр хабаадуулха.

Учебнигүүдэй удха, полиграфическа ба уран зурагайнь шэмэглэл һайжаруулхые, багшанарта туһаламжа болгон педагогическа литературын библиотечкэнүүдые, идейно-политическэ, зан ябадалай, хуули сахиха хүмүүжүүлгын асуудалнуудаар номуудые гурба-табан жэлэй турша соо хэблэн гаргахые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Хэблэлэй комитедтэ дурадхагдаа.

Телевидени ба радио-дамжуулгын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитет, түбэй газетэнүүд, журналнууд, мүн республиканска, областной, районно хэблэл арадай гэгээрэлэй, ургажа ябаа үетэниие һургаха, коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ түрүү дүй дүршэлэй асуудалнуудые һайнаар харуулха, толилһон материалнуудайнгаа шанарыень һайжаруулха, залуушуулай дунда һургуулитай боллогын политическэ, экономическа, социальна шухала удхатай байһыень тодо хурсаар, бата найдамтайгаар харуулха зэргэтэй.

Һуралсалай-харуулан ойлгуулгын туһалбаряар, һуралсалай материалнуудаар, техническэ хэрэгсэлнүүдээр һургуулинуудые, һургуулиһаа гадуурхи эмхи зургаануудые хангалгые һайжаруулха талаар зарим хэмжээнүүд КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталжа абаһан тогтоол соо тодорхойлогдоо.

Бүгэдэ ниитын дунда һуралсалда залуушуулай оролтые түгэсхэхэ ба үхибүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай, предприятинуудай, совхоз, колхозуудай эмхи зургаануудай, һуралсалай газарнуудай харюусалга дээшэлүүлхыень тогтоол союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудые, партиин крайкомуудые, обкомуудые уялгана. Ажалайнгаа үрэ дүнгүүдэй түлөө багшанарай ехэ эдэбхи үүсхэлтэй, харюусалгатай байхын тула һургуулинуудай партийна эхин организацинуудай эмхидхэлэй-политическэ хүдэлмэриин хэмжээе саашадань дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые абаха.

Залуушуулые дунда һуралсалда хабаадуулха талаар жэл бүриин даабаринуудые дүүргэхые, һунаагдаһан үдэртэй һургуулинуудые ба бүлэгүүдые хүгжөөхыень ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд хангаха ёһотой. Һургуулинуудай һуралсалай-материальна үндэһэ һуурииие бэхижүүлхэ, һургуулиин байшангуудые, һургуули шадарай интернадуудые бариха болон заһабарилха хэрэгэй болзорыень, шанарыень хинан шалгаха, үхибүүдые һургуулидань абаашаха, һөөргэнь асарха хэрэгые һайнаар эмхидхэхэ, һургуулинуудта халуун эдеэ хоол бэлдэхэ шухала. Ажабайдалаар шалгагдаһан, ажалшадай коллективүүдэй юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудые шефтээ абалгые али болохоор үргэдхэхэ. Предприятинуудай, түрүү совхоз, колхозуудай һургуулиин байшангуудые, һургуули шадарай байшангуудые эдэбхитэйгээр барихыень дэмжэхэ.

Багшанарай ажал хүдэлмэриин эмхидхэлые саашадань нарижуулгада, тэдэнэй ажаһуудал болон амаралтые һайжаруулгада ВЦСПС, профсоюзай организацинууд нүлөө үзүүлхэ зэргэтэй. Айл бүлэдэ, һургуулида туһалха комиссинуудай, соведүүдэй ажал ябуулгые эдэбхижүүлхэ. Амаралтын үедэ үхибүүдтэй элүүржүүлгын хүдэлмэри ябуулгада анхаралаа хандуулха шухала. Һургуулиһаа гадуурхи эмхи зургаануудые, пионернүүдэй байшангууд болон ордонуудые, эдир технигүүдэй ба натуралистнуудай станцинуудые, хүүгэдэй хүгжэмэй, уран зурагай, спортын һургуулинуудые, ажалай ба амаралтын лагерьнуудые, экскурсионно-аяншалгын станцинуудые, спортын баазануудые хүгжөөхын, бэхижүүлхын тула Гэгээрэлэй министерствэтэй, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэй хамта хэмжээнүүдые бэелүүлхэ.

Һурагшадай бэе махабадай хүгжэлтын, элүүр энхын түлөө һэргылэмжын хүдэлмэриие, врачай харууһалгые һайжаруулхыень, һурагшадай элүүрые сахиха хэмжээнүүдээ нарижуулхыень СССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствэдэ дурадхагдаа.

Бүгэдэ ниитын дунда һуралсалда залуушуулай оролгые түгэсхэлгэдэ, һургуулиин комсомолой организацинуудай секретарьнартай, пионервожатанартай ябуулха хүдэлмэриин удхые, түхэл шэнжые, арга онолые нарижуулан һайжаруулгада, багшанарай комсомолой организацинуудай үүргэ дээшэлүүлгэдэ ВЛКСМ-эй ЦК, союзна республикануудай ЛКСМ-эй ЦК-нууд, комсомолой крайкомууд, обкомууд комсомолой организацинуудай ажал ябуулгые шэглүүлхэ ёһотой. Һурагшадай «Эдир патриот», «Эдир натуралист», «Эдир техник» болон бусад һайн дуранай бүлгэмүүдые байгуулгые урмашуулха.

Манай орон дотор бүгэдэ ниитын дунда һуралсалда оролтые түгэсхэхэ гээшэ бүгэдэ арадай хэрэг болоно гэжэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ. Социальна энэ шухала хэмжээ ябуулгые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ бүхы ажалшадай эдэбхитэйгээр туһа хүргэлгэ коммунизм тээшэ замдаа манай орониие саашадань хүгжөөхэ талаар КПСС-эй XXIV съездын табиһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ нүлөөлхэ байна.

АМЖАЛТЫН ЭХИН

ЗУРАГЛАЛ

…Партиин гэшүүнэй нэрые …эрэ үргэжэ ябаха гээшэ ком…унистын нангин уялга мүн. Тү…эл партиингаа найдабариие ха…юулха, хамаг хэрэгэйнь түлөө …оммунист бүхэн тэмсэхэ уялга…ай. Тиихэдэ ажал хүдэлмэридөө …ролдосотой ябаха, бусад нүхэд…өө, илангаяа залуушуулда, жэ…ээ харуулха зэргэтэйбди…

Партида абтахадань хэлэгдэ…эн эдэ үгэнүүдые Гомбо Мон…оевич ойндоо оруулжа, конто…ын хэрэлсы дээрэ дуугай зогсо…о байтараа, гэр тээшээ яарал…айхан гэшхэлжэрхибэ. Тэрэ гэ…энһээ хойшо тэбхэр гурбан жэл …нгэрөө. Сагай ошохо түргэн …ээшэнь. Теэд энээхэн болзор …оо ехэ юумэн хэгдээ.

***

Коммунист Долонов хоёр жэ…эй туршада тракторна бригадын тоо бүридхэгшөөр хүдэлөө. …рдань тэрэ хонин ажалда ам…алтатай хүдэлһэн. Хоёр жэлэй …урша соо удаа дараалан 100 …эхэ хонин бүриһөө 100 гарал …урьга абаһан байгаа.

Боориин Эрмэг гэжэ газарта …уһадаг отарын хонидһоо хэдэн …элэй туршада үсөөн түл абта…аг, хони хурьгадынь олоор гар…ада ородог, нооһон багаар хай…алагдадаг байба. Тиимэһээ тэ…эниие һайжаруулхын тула Ху…амхаанай совхозой партком бо…он дирекци дүй дүршэлөөр баян …олоһон нүхэр Долоновто энэ …тарые даалгаха гэжэ шиидэһэн …айгаа бшуу.

Намарай нэгэ үглөөгүүр Гом…о Монтоевичой ажалдаа гара…ха ябатар, тэрэниие совхозой …онторододо дуудуулба. «Баһа …мар хэрэг гараба гээшэб» гэжэ …одоод, тэрэ шамдууханаар ошоо…эн. Ороходонь совхозой партийна …омитедэй гэшүүд булта сугла…аһхай байба.

— Зай, Гомбо Монтоевич, ша…айе юундэ дуудуулһыемнай ту…айлна ёһотойш? Мүнөө һайн …үдэлнэш. Хонин ажалай нюу…ые һайса мэдэһэн хүн хадаш, Бооринн Эрмэгэй гээгдэнги ота…ада ахалагша хонишоноор эль…гэхэ һанаатайбди. Юун гэхэ …айнабта? — гээд совхозой ди…ректор харюу хүлеэһэн янзатай …араад һууба.

Хэдэн минута соо дуугай бай…тараа:

— Хүндэшэг лэ байха хаш. Теэд яахаб, ошохол болоо хүн …абзаб. Тэндэмнай үбһэ тэжээл …багашаг ха. Туһална бээзт, — гэжэ тэрэ харюусаба.

— Тэжээл тухай һанаа зо…болтогүй. Үбһэн, талха тарянай зүйл үгтэхэ. Ажалаа тушаагаад, түргэшэг зөөхые бодоорой. Вера Цыдыповна хурьгашанаар хүдэлнэ бээз, — гэжэ директор хэлээ һэн.

Гомбо Монтоевич энэ хөөрэлдөөнэй һүүлээр ажалаа ондоо хүндэ тушаагаад, уданшьегүй Бооринн Эрмэгэй отара даажа абаа һэн.

— Түрүүшээр хүндэшэг лэ байгаа һэн даа. Үбэлэй хүйтэнэй урда тээ хото хорёогоо заһабарилжа, дулаалжа арай шамай үрдеэ һэмди, — гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Үнгэрһэн намартаа тариянай үзүүр дээрэ һайса таргалуулагдаһан хонидынь үбэлэй шэмэрүүн хүйтэниие ядаралгүй дабажа гараа. Энэ отарын хонишодой харууһалдаг 552 эхэ хониинһоо мүнөө 511 хурьган абтаад, булта түлжүүлэгдэжэ байна. Эхэ хонидыншье хүсэ шадалаар һайнууд.

— Урдань энэ отарын хони, хурьгад гарзатай байһан. Мүнөө жэл нилээд амжалтатай ябанат. Энэмнай юунһээ дулдыданаб, — гэжэ һурахада:

— Нюусашье гэжэ юун байхаб. Ямаршье ажалда оролдосо хэрэгтэй ха юм. Хэжэ ябаһан ажалдаа бүхы һанал бодолоо табижа хүдэлхэ хэрэгтэй бшуу. Хони хурьгадаа саг болзортонь эдеэлүүлхэ шухала, — гээд Гомбо Монтоевич харюусаба.

Гомбо Монтоевич долоон класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр нютагтаа хүдэлхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Тэрэ бүри бага байхаһаа хойшо ажалдаа дуратай һэн. Нютагайнгаа хүнүүдые дахажа, тэдэнһээ жэшээ абан, ажалай «амта» һайса таниһан юм. 1961 он болотор янза бүриин ажалда хүдэлөө. Шадамар бэрхэ, һубэлгэн энэ хүбүүе ажахын хүтэлбэрилэгшэд гансага ойлгожо, эхэ хонидой отарануудай бригадираар табиһан байна. Гомбо адуушанааршье хүдэлөө. Хаанашье, ямаршье ажалда ябахадаа, оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, түсэб даабарияа урагшатай дүүргэдэг байһан юм.

Бооринн Эрмэгэй отарын хонишод харууһалдаг хонин бүриһөө 3 килограммһаа бага бэшэ нооһо хайшалха социалис уялга абанхай. Мүнөө «сагаан алта» суглуулгын хүдэлмэридэ һайнаар бэлдэхын, тэрэниие эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада ехэ һанаата болон хүдэлжэ байна.

Нигэжэ совхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдэй, нүхэдэйнгөө найдабариие бодото дээрэнь харюулжа ябаһан коммунист хүн хүндэтэй, һайшаал магтаалтай ябангүй яахаб?!

В. БАИНОВ.

Хурамхаанай аймаг.

Улаан-Удын шэлэй заводой больница болон поликлиникэдэ ажалай дүршэлтэй болоһон врачнууд, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд ажалладаг юм. Тэдэнэй дундаһаа Ф. О. Кузьминская, шүдэнэй врач Г. А. Кобзева гэгшэд онсо шалгардаг. Врач Фаина Овсеевна Кузьминская 30-аад жэлэй туршада үбшэн зониие аргалжа ябана. Нүгөөдэ—Галина Алексеевна хэдэхэн жэлэй эндэ ажаллажа эхилээшье һаа, тосхонойнгоо ажалшадай дунда хүндэтэй болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. А. Кобзева ажалдаа.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

ҺАЙНДЭРТЭ ЭРТЭЭНҺЭЭ

Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой гэшүүд СССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ хам оролсонхой. Гүрэндэ һү, мяха тушааха талаар байгша оной хахад жэлэй түсэбүүд амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байнхай.

Үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдшье энэ хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулалсана. СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан фотостендүүд, ханын газетэнүүд, «Совет арадуудай аха дүүгэй хани барисаан» гэһэн монтаж, Социалис мүрысөөндэ шалгарагшад тухай «Сахилгаан» хуудаһан колхозой бүхы отделенинүүдтэ гаргагдана. Түнхэнэй дунда һургуулиин багшанар, клубай, библиотекын хүдэлмэрилэгшэд энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Колхозой парткомдо зунай үедэ үнгэргэгдэхэ ниитэ-политическэ хүдэлмэриин түсэб табигданхай. Энэ түсэбынь амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Колхозой түрүүлэгшын орлогшо Ю. П. Седов, библиотекые даагша А. И. Трофимова, тракторно-тариан ажалай бригадын бригадир П. М. Муранский, колхозой главна зоотехник Д. Н. Китинев болон бусад колхознигуудай дунда лекци уншана, хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Лекцинүүдэйнь темэнүүд гол түлэб СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагданхай. Жэшээлхэдэ, «Ленин олонациональна совет гүрэниие байгуулагша», «СССР-эй национальна харилсаануудай хүгжэлтэ», «КПСС-эй XXIV съезд хүдөө ажахын хүгжэлтэ тухай» гэхэ мэтэ лекцинүүд хүн зоной дунда уншагдаа.

Тиихэдэ политинформатор болон агитаторнууд 50 жэлэй ойдо зорюулан, хэмжээ ябуулгануудые хараалаад, мүнөө урагшатайгаар бэелүүлжэ байна.

С. БАИРОВ.

АФРИКЫН АРАДУУДАЙ ШУУД СЭХЭ ТЭМСЭЛ

Африка түбидэ хариин дарлалтаһаа сүлөөрһэн арадууд түргэнөөр дэбжэхын түлөө үсэд шангаар тэмсэнэ. «…Империализм национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнһөө урган гараһан хүсэнүүдээр, хамагай түрүүндэ, империализмда эсэргүү үзэл баримталдаг Ази ба Африкын бэеэ даанхай залуу гүрэнүүдэй зүгһөө улам бүри ехээр түритгдэнэ» гээд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев партиин XXIV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл хэхэдээ тэмдэглээ һэн.

Энэ дэбжэлтэдэ Африкан нэгэдэлэй организаци (ОАЕ) шухала үүргэ дүүргэнэ. Тус организацида түбиин бүхы бүрин эрхэтэ оронууд ородог. Бүхы Африкын аша туһада хамаатай шухала асуудалнуудаар хамтын хараа шүгам ОАЕ-гэй жэл бүриин хуралдаан дээрэ хараалагдадаг, империализмда эсэргүү, колониальна гуримда эсэргүү тэмсэлэй мүнөөнэй шатын гол шэглэл тодорхойлдог. Энэ талаар хаража үзэбэл, Мароккын ниислэл — Рабадта Африкан нэгэдэлэй организациин гэшүүн оронуудай гүрэн түрые ба правительствануудые толгойлогшонорой һаяхан болоожо дүүрэһэн 9-дэхи Ассамблей эрхэ сүлөөдэ дуратай Африкын амжалтань лаб болоожо үгэнэ гээшэ.

Африкын арадууд расизмын ба колониализмын гуламтануудые түргэнөөр усадхахаар хүсэд шиидэнги гэжэ бүхы Африкын хуралдаанай баталан абаһан документнүүд гэршэлжэ үгэнэ. Сүлөөрэлгын комитедэй бюджедые 50 процентээр нэмээхэ тухай ОАЕ-гэй Ассамблейн баталан абаһан шиидхэбэри энэ талаар бодото алхам болоожо үгэнэ. Түби дээрэхи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнтэй сэхэ холбоотой Комитет хадаа һүүлэй үедэ мүнгэ зөөриин талаар бэрхэтэй байдалда ородог байгаа бшуу. Зарим африкан гүрэнүүд Комитедэй фондодо түлөөһэ оруулгаар ходоол үритэдэг байгаа. Сүлөөрэлгын комитет «үрэ багатай», өөрынгөө үүргые дүүргэнэгүй гэһэн хэбэртэй статьянуудые шэнэ түхэлэй колониализмын үзэл баримталдаг этэгээдүүд Африкан хэблэлдэ толилдог болоһон байха юм. Мүнөө иимэ шүүмжэлэгшэдтэ африкан арадуудай гүрэн түрэ болон правительствануудые толгойлогшонорой суглаанай зүгһөө эли тодо, сэхэ харюу үгтөө: Сүлөөрэлгын комитет Африкада хэрэгтэй, колониализмда эсэргүү тэмсэл шангадхалгада туһатай үүргэ тэрэ дүүргэнэ.

Намибиин (Баруун-Урда Африка) арад эрхэ сүлөөтэй, бэеэ даанхай байдалтай болохо эрхэтэй гээд Рабадтахи зүблөөнэй баталан абаһан резолюци соо дахяад лаблагдана, оронииe хуули бусаар эзэмдэһэн ЮАР-тахи фашис засаг түрэ шүүмжэлэгдэн буруушаагдана. ОАЕ-гэй Ассамблей Зимбабвиин патриодуудтай талархажа байһан тухайгаа мэдүүлээ, али болохоор тэдэниие дэмжэхэ байһан тухайгаа найдуулаа.

Түби дээрэхи национальна-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй ажаглагшадта тусхай эрхэ олголго шанарай талаар Рабадтахи уулзалгын шэнэ зүйлынь болоно. ОАЕ-дэхи үгэ хэлэлгэнүүдтэ тэмсэжэ байгаа Африкын бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэдые хабаадуулхые һүүлшын жэлнүүдтэ эрилтэ хэдэг болоһон африкан оронуудай хараа бодол илажа гараа. Энэ асуудалаар ОАЕ-гэй Ассамблейн гаргаһан шиидхэбэри Анголын, Гвинейн (Бисау), Мозамбигай, Намибиин, Зимбабвиин ба ЮАР-ай патриодуудта һанал бодолой ба политическэ талаар ехэ дэмжэлгэ болоожо үгэнэ.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалда хамаатайгаар баталан абтаһан резолюци дээдэ түшаалтадай Рабадтахи зүблөөнэй горитойхон амжалта гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Араб арадуудта эсэргүүгээр Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулга хэһэнэй һүүлээр Тель-Авив эли далдаар мэхэ гохо гаргажа, ОАЕ-дэ Израилиин тала харадаг хэдэ хэдэн африкан оронуудай зүгһөө дэмжэгдэдэг байгаа бшуу. Зүгөөр үнгэрһэн саг маргагшадай нюдыень нээжэ үгөө. Дүтын Зүүн зүгтэхи бэрхэтэй хэсүү байдалай шалтагаанууд ба тэрэниие гуримшуулха хараа замууд тушаа ОАЕ-гэй һанамжада хубилалтануудай болоһон тухай Израилиин хэтэрмэ эзэрхэг түримхэй хараа шэглэлые буруушааһан резолюциие Рабадта нэгэн дуугаар баталан абаһан баримта гэршэлжэ үгэнэ. Аюулгүйн Соведэй 1967 оной ноябриин 22-ой резолюциие дүүргэхэ, эзэмдэгдэһэн араб газар нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдые гаргаха тухай Израильда эрилтэ хэхэ зуураа, Дүтын Зүүн зүгтэхи арсалдаа тулалдаае амгалан ёһоор гуримшуулха зорилгоор Египедэй Арабуудай Республикын гаргадаг оролдолгые уулзалгада хабаадагшад һайшаагаа. Араб газар нютагуудые саашадань эзэмдэлгэдэнь Израильда туһалхаар ябуулгануудые хэхэһээ бэеэ барихыень уряалан, ООН-ой гэшүүн-бүхы гүрэнүүдтэ ОАЕ-гэй Ассамблей хандаһан байна.

Түбиин арадуудай нэгэдэлые бэхижүүлхын, колониализмда эсэргүү, империализмда эсэргүү тэмсэл дэмжэхын тулада Африкан нэгэдэлэй организациин урагшаа шухала, таатай алхам хэһыень африкан хэблэлэй бэшэһэн түрүүшын һанамжанууд, Рабадтахи зүблөөндэ хабаадагшадай хэлэһэн үгэнүүд гэршэлжэ үгэнэ.

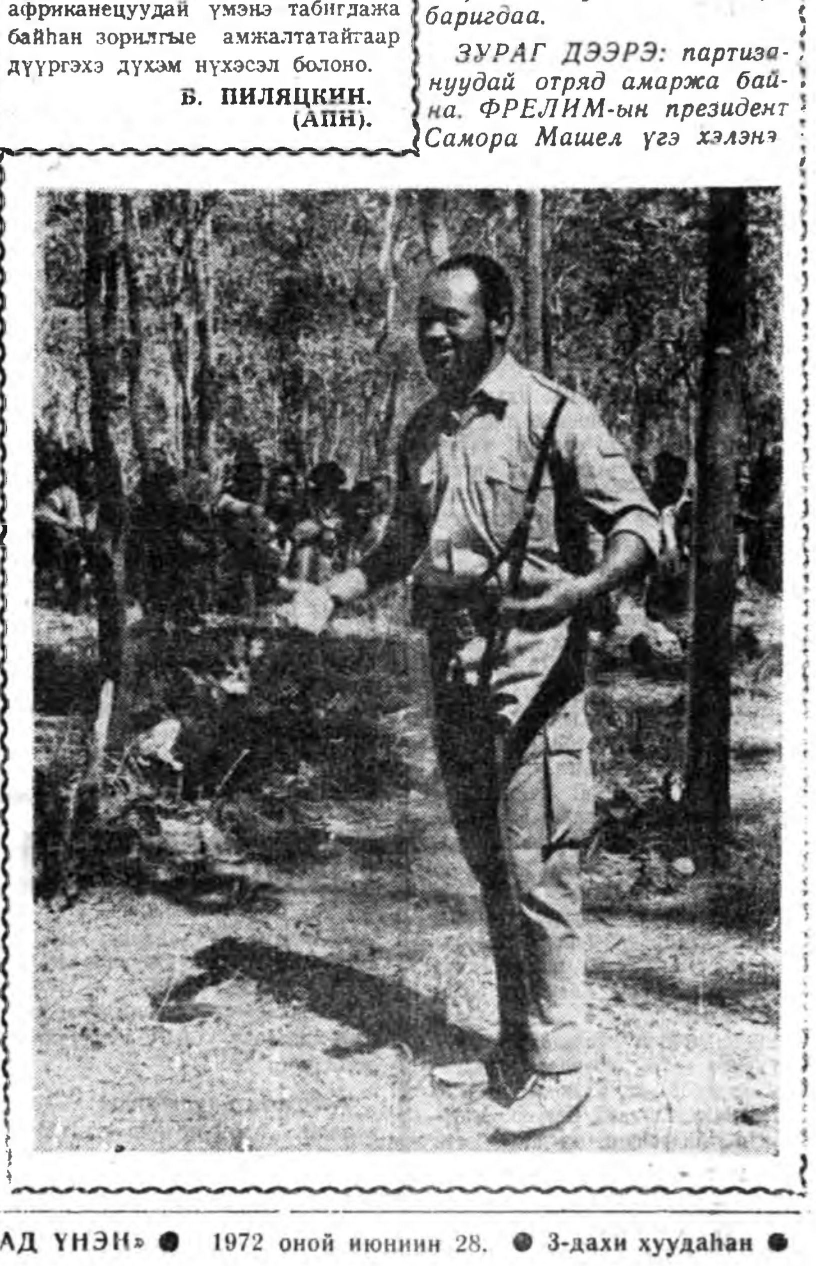
Эрхэ сүлөөдэ дуратай Африкын замда бага бэшэ һаад хаалтанууд бии гэжэ африканецууд мэдэнэ. Гвинейдэ (Бисау), Анголо ба Мозамбигта урагшагүй дай хэжэ байһан Португалиин колонизаторнууд галзуу муухайгаар үһэрилдэнэ. Баруун гүрэнүүдтэ үмөөрэгдэн, Урда Африкын расистнуудта сэрэгэй туһаламжа улам ехээр үзүүлнэ. Родезиие зонхилогшо Ян Смит, тэрэниие дэмжэдэг англиинхид хүсэдөөр эблэрхэ бэлэдхэл хэнэ.

Эдэ бүгэдэ өөһэдынгөө зэргые нягтаар жагсааха, расизм болон колониализмда эбсэшэгүйгөөр хандаха эрилтэ африкан арадуудай үмэнэ табина. Хүсэдөөр сүлөөрхөөр Африкын шиидэнги байһан ушар, шэнэ ажабайдал зохёолгодо бүрин эрхэтэ оронуудай туйлаһан амжалтанууд хэдэн олон миллион африканецуудай үмэнэ табигдажа байһан зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхэ дүхэм нүхэсэл болоно.

Б. ПИЛЯЦКИН. (АПН).

Мозамбигай арад зон долоон жэлэй туршада эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэнэ. Сүлөөлэгдэһэн газар дээрээ шэнэ байдал түхеэрнэ: зуугаад һургуули, арбаад медицинскэ пункт, больница баригдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: партизануудай отряд амаржа байна. ФРЕЛИМ-ын президент Самора Машел үгэ хэлэнэ.

ҺАЙНДЭРТЭМНАЙ ХАБААДАЛСАХАНЬ

ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярта зорюулагдаһан искусствын ехэ һайндэр Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ июниин 30-най, июлиин 1-нэй үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэхэнь.

Тус һайндэртэ хабаадалсахаар оронойхимнай мэдээжэ артистнар уригдаһан байна. РСФСР-эй арадай артистнар, Гүрэнэй шангай лауреадууд Иван Перевeрзев ба Дмитрий Покрасс, РСФСР-эй габьяата артистнар Тамара Носова, ба Майя Булгакова, композитор Александр Аверкин, Москвагай мюзикхоллой болон киногой артист Афанасий Белов, Бүхэдэлхэйн фестивалиин лауреадууд аха дүүнэр Медведевтэн гэгшэд манда айлшаар ерэхэ болоо.

РСФСР-эй арадай артист Иван Переверзев тусхай программатай ерэхэ. Советскэ Союзай Геройнууд Николай Кузнецов, чекист Д. Н. Медведев, тагнуулшан Лидия Лисовская тухай, мүн бокс болон кино тухай тэрэ һонирхолтойгоор хөөрэхэ. Тиихэдэ артистын хабаадалгатай фильмүүдһээ хэһэгүүд харуулагдаха юм.

«Крылья», «В огне брода нет», «Преступление и наказание», «Впереди день», «Егор Булычев и другие», «Пилот первого класса» болон бусад фильмүүдээр артистка Майя Булгакова манда танил болонхой.

РСФСР-эй габьяата артист Тамара Носова мүн лэ кинодо наадаг. Тэрэнэй хабаадалгатай «Чистое небо», «Молодая гвардия», «Ревизор», «Женитьба Бальзаминова», «Свадьба в Малиновке» болон бусад фильмүүдые һанана ёһотойт.

Тэрэшэлэн Ураалай вокально-хореографическа ревю, цыгануудай «Ромэн» гэжэ театрай артистнар Владимир, Николай Семёновтон ба Черген Иванова, «Алло, бэлигтэниие бэдэрнэбди!» гэһэн Бүхэсоюзна конкурсын лауреадууд Александр Терентьев, Геннадий Нохрин, Владимир Станкевич гэгшэд һонирхолтой программануудые харуулха.

Гадна Буряадай АССР-эй габьяата артист Ким Базарсадаев, РСФСР-эй габьяата артист Баир Егоров «Байгал» ансамбль һайндэрэй программада хабаадалсаха.

Искусствын һайндэрэй программые Москваһаа ерэхэ Светлана Моргунова, Александр Бурушной, Александр Масляков гэгшэд хүтэлбэрилхэ байна.

Манай корр.

СПОРТ — Спорт — СПОРТ

1:0 ТООТОЙГООР ШҮҮГДЭБЭ

«СССР-эй «А» классай командануудай хоёрдохи бүлэгэй футболистнуудай дунда ээлжээтэ — 14-дэхи наадан Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын городуудай стадионууд дээрэ үнгэргэгдэбэ.

Наадананай дүн хаража үзэхэдэ, мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлжэ ябаһан командануудай айлшаар ерэһэн командануудайнгаа футболистнуудые шүүжэ гарахые оролдоһон байна. Тиигэжэ энэ үдэр табан командын футболистнууд талмайн эзэдтэй наадахадаа, бултадаа шүүгдэшэбэ. Жэшээнь, түрүү һуури эзэлжэ ябаһан Благовещенскын «Амур» Үрдэ-Сахалинай «Сахалин» командада айлшалһан байгаа. Тиихэдээ эдэнэр талмайн эзэдтэ 0:1 гэһэн тоотойгоор шүүгдэжэ, хоёрдохи һууридаа үлэбэ. Энээнэй ашаар хабарһаа хойшо үнгэргэһэн наадануудтаа түрүүшынхеэ шүүгдэжэ гараба ха юм. «Сахалинай» футболистнууд бүхы командануудай дундаһаа мүнөөдөө нэгэшье командада шүүгдэнгүй, гансаараа шадамар бэрхээр наадажа ябаһаар. Мүн манай «Сэлэнгэ» команда Шэтын футболистнуудта айлшалхадаа, талмайн эзэдтэ 0:1 тоотойгоор шүүгдэхэдээ, нэгэ һуури гэдэргээ сухариба. Мүн иимэ тоотойгоор Красноярскын «Автомобилист» команда Петропавловск-Камчатский хотын футболистнуудта шүүгдэшэбэ.

Нүгөөдэ хоёр — Хабаровскын, Братскын «Сибиряк» командануудай футболистнууд Владивостогой «Луч», Эрхүүгэй «Аэрофлот» командануудай футболистнуудай стадион дээрэ наадахадаа, талмайн эзэдтэ 0:2 тоотойгоор шүүгдэһэн байна. Тиигэжэ эдэнэр мүрысөөнэй таблицада нэжээд һуури гэдэргээ сухарихa баатай болобо ха юм.

Үглөөдэр манай «Сэлэнгэ» команда өөрынгөө стадион дээрэ Братскын «Сибирягай» футболистнуудтай наадахань. Наадан үдэшын долоон часһаа эхилхэ.

Танай анхаралда июниин 29-нэй байдалаар али командын хэдыдэхи һуури эзэлжэ ябаһан тухай таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгэ	Тэнсэ	Шүүгдэ	Бумбэгэ	Очконууд
1. «Сахалин» Ю-Сахалинск	13	9	4	0	15—3+12	22
2. «Амур» Благовещенск	13	7	5	1	20—7+13	19
3. СКА Шэтэ	14	6	6	2	18—11+7	18
4. «Аэрофлот» Эрхүү	14	5	4	5	11—11+0	14
5. «Вулкан» П-Кам.	14	3	7	4	9—14—5	13
6. «Автомобиль» Красн.	13	5	2	6	14—13+1	12
7. «Старт» Ангарск	13	4	3	6	9—12—3	11
8. СКА Хабаровск	13	4	2	7	15—14+1	10
9. «Луч» Владивосток	13	3	4	6	7—15—8	10
10. «Сэлэнгэ» У-Үдэ	13	3	3	7	7—17—10	9
11. «Сибиряк» Братск	13	1	6	6	6—14—8	8

СПОРТЫН ТОБШО ҺОНИН

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. Аутсбургда СССР-эй, ФРГ-гэй хүнгэн атледүүдэй командануудай хоорондо мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Энэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан Ереванай Фаина Мельник диск шэдэхэдээ, тээсгэнэй өөрынгөө тогтооһон дэлхэйн рекордые 6 сантиметрээр һайжаруулба. Мүнөө тэрэнэй тогтооһон дэлхэйн рекорд 65 метр 48 сантиметр болобо.

Үнгэрэгшэ субботын үдэр хоёр оронoй спортсменүүдэй хоорондо үнгэргэгдэһэн мүрысөөн дүүрээ. Эндэ Совет оронoй эрэшүүлэй команда 236:196 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна. Тиихэдэ эхэнэрнүүднай 117:139 тоотойгоор шүүгдэшоо.

МЭРГЭН БУУДАЛГА. Эдэ үдэрнүүдтэ Москва, Минск хотонуудта мэргэн буудалгаар оронoй түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөнүүд үнгэргэгдэжэ байнхай. Белоруссиин ниислэл хотодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Виталий Пархимович гэгшэ бага аматай буугаар баймга, үбдэг дээрэһээ, хэбтээд буудахадаа 1158 очко абажа эрхилбэ. Нистолетээр сагаалса буудалга дээрэ олимпиин наадaнай чемпион Григорий Косых 566 очко абажа, хоёрдохи һуури эзэлээ. Дүн хамтадань 569 очкотой болоһон Москвагай мэргэн Владимир Столыпин СССР-эй чемпионой алтан медаляар шагнагдаба. «Гүйжэ ябаһан гахай» буудалгаар үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ зэбсэгтэ хүсэнэй түлөөлэгшэ Александр Кедяров түрүү һуури эзэлжэ, оронoй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, СССР-эй шэнэ рекорд тогтооһон байна. Москвада болоһон мэргэшүүлэй мүрысөөндэ 180 спортсмен хабаадажа, түрүү һууриин түлөө хоорондоо мүрысэбэ. Эндэ Юлия Клекова, Елена Шебанова, Евгений Петров, Александр Андрошин гэгшэд тус тустаа эрхимлэжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

ВЕЛОСИПЕД. «Москвагай комсомолец» газетын шанда хүртэхын түлөө юһэн оронуудай велосипедистнүүдэй мүрысөөндэ, мүнөөдөө манай оронoй спортсменүүд түрүүлжэ ябана.

ФУТБОЛ. Оронoй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа наадaнда Ворошиловградай «Заря» команда эрхимлэһээр. Эдэнэр Львовой «Карпаты» командатай наадахадаа, 4:1 гэһэн тоотойгоор шүүжэ, дүн хамтадань 20 очкотой түрүүлжэ ябана. Хоёрдохи һуурида гараад ябаһан Тбилисиин «Динамо» —15, гурбадахи һуури эзэлһэн ЦСКА команда 14 очкотой.

* * *

СССР-эй суглуулагдамал командын футболистнууд уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадахаяа Бразили ниидэбэ. Эдэнэр Бразилиин бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ эхилһээр 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һайндэрэй наадaнда хабаадалсаха юм. Мүрысөөндэ Бразили, Уругвай, СССР, Шотланди, Чехословаки болон энэ наадaнда хабаадалсахын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа мүрысөөндэ шалгарһан гурбан команда наадахаар хараалагдана.

(ТАСС).

Карелидэ аяншалагшадай амарха хаһа эхилбэ. Эндэхи «Косалма» гэжэ аяншалагшадай баазада Москва болон Россин Федерациин бусад городуудһаа, мүн баһа Эстони, Казахстан, Латвиһаа хүнүүд олоороо ерэжэ амарна.

Шлюпкэнүүдээр аяншалга эндэ заншалта болонхой. Энэ ёһоор Карелиин нуурнуудаар заншалта аяншалгын эхи табиһан ёһолол болобо.

Аяншалагшадай энэ баазада энэ жэлдэ нёдондо жэлэйхиһээ нилээд олон хүнүүд амархаар хараалагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шлюпкээр аяншалгын эхилһэнэй ёһолол.

ТАСС-ай фотохронико.

НЬЮ-ЙОРК

ДАЙНДА ЭСЭРГҮҮ ЯБУУЛГА

ТАСС

Дайн дажарта эсэргүү «Профсоюзууд—эб найрамдалай түлөө» гэһэн шэнэ эмхи байгуулха тухай США-гай профсоюзуудай национальна конференциин Сент-Луис хотодо (Миссури штат) болоһон түгэсхэлэй заседани дээрэ соносхогдоо.

Америкын 31 штадай профсоюзай түрүү нэгэдэлнүүдэй, эмхинүүдэй мянга тухай делегадууд дайнда эсэргүү суглаанай хүдэлмэридэ хабаадалсаһан байна. Конференцидэ хабаадагшад американ профсоюзуудай 4 миллионһоо үлүү гэшүүдые түлөөлһэн байха юм.

Американ профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд, эдэбхитэд конференци дээрэ үгэ хэлээ.

Индохитадта США-гай үүдхэжэ байһан эзэрхэг түрэмхэй дайе үгэ хэлэгшэд буруушаан шүүмжэлбэ. Зүүн-Урда Азиин арадуудай дотоодын хэрэгтэ США-гай зэбсэгтэ хамааралсалгаяа дары болюулхыень, хэлсээнүүдые хэжэ, Вьетнамай асуудал заһаруулхыень тэдэнэр эрилтэ табиһан байна.

ПЕКИН

АМЕРИКАН-ХИТАД КОММЮНИКЕ

ТАСС

КНР-эй премьер Чжоу Эньлай болон Хитадай бусад тусхай тушаалтадай национальна аюулгүйн талаар США-гай президентын туһалагша Г. Киссинджертэй июниин 19-һөө 23 болотор Пекиндэ хэһэн хөөрэлдөөнүүд тухай тусхай коммюникее Синьхуа агентство тунхаглаа. «Хөөрэлдөөнүүд үнэн сэхэ, али бүхы асуудалнуудые томоотойгоор хэлсэлгын оршон байдалда үнгэрөө,—гэжэ коммюнике дотор хэлэгдэнэ.—Хоёр оронoй хоорондохи харилсаануудые заһаруулга, али алинииень һонирхуулжа байһан асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлэлгэ хөөрэлдөөнүүдэй гол темэ болоһон байна». Никсонэй КНР-тэ аяншалһанай һүүлээр толилогдоһон хитад-американ хамтын коммюнике дотор хараалагдаһан эдэ зүбшэлгэнүүд «ашатай туһатай байна, тэдэниие саашадаа үргэлжэлүүлхэ хэрэгтэй» гээд коммюнике соо заагдана.

Вашингтондохи Сагаан байшан мүн лэ энэ коммюнике тунхаглаһан байха юм.

ВАШИНГТОН

Киссинджер пресс-конференци хэбэ

ТАСС

Пекиндэ ошожо, гурбан үдэр хахадай турша соо тэндэ байһан тухайгаа национальна аюулгүйн талаар США-гай президентын туһалагша Г. Киссинджер эндэ болоһон пресс-конференци дээрэ корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюусан, хөөрэжэ үгэбэ. КНР-эй премьер Чжоу Энь-лайтай дүн хамта 24 часай турша соо хөөрэлдөө хэһэн байнаб гэжэ Киссинджер мэдээсээ.

«Түбхын түрүүлэн хитад-американ харилсаануудые зүбшэн хэлсэлгэ, тэдэниие саашадань заһаруулан һайжаруулха тодорхой хэмжээнүүдые хараалалга, мүн уласхоорондын байдалай асуудалнуудые зүбшэлгэ,—гэжэ тэрэ саашадаа мэдүүлээ,—хөөрэлдөөнүүдэй гол зорилго болоһон байна».

Президентын туһалагшатай суг ябаһан американ тусхай тушаалтад американ-хитад худалдаа наймаанай асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые хээ.

Пекиндэхи хөөрэлдөөнүүдэйнгээ удха тухай Киссинджер мэдээсэхые арсаад, «юун тухай хөөрэлдэһэнөө дэлгэрэнгыгээр хэлэхэ аргамнигүй» гэжэ мэдүүлбэ. Шанхайда абтаһан коммюнике дотор хараалагдаһанай ёһоор, США-гай дээдэ тушаалтад ходо ходо Пекин «аяншалан ошожо байха юм» гээд тэрэ тэмдэглээ.

Тэрэнэй хэлээшээр, Пекиндэ болоһон уулзалгануудай үедэ «Вьетнамай асуудал ялала дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэгдээ». Вьетнамай асуудалаар США-гай правительствын урдын хараа шэглэлые Киссинджер саашадаа дабтаха зуураа, ДРВ-е, тэрэ тоодо Хойто Вьетнамай Хитадтай хилэлдэг газар нютагуудые бомбодолгоёо үргэлжэлүүлхэ юм гэжэ ойлгуулһан байгаа.

Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөнүүдтэ США-гай делегаци хабаадалсаха гээшэ гү гэһэн асуудалда Киссинджер харюусахаяа арсаба. Хэлсээнүүдые хэжэ, дайе болюулхые США-гай правительство хүсэнэ гэжэ тэрэ баталаа. «Манай бэелүүлдэг гол политика юун бэ гэхэдэ,—гэжэ Киссинджер тэмдэглээ,—Парижда гү, али ондоо тээ, манай оронoй хойто вьетнамайхидтай хөөрэлдөөнүүдые хэһэнэй ашаар лэ Вьетнамдахи дайн болюулагдаха байна. Хэрбээ энэ асуудал шиидхэгдэхэ болоо һаа, имагтал Хойто Вьетнамай, Америкын делегацинуудай хоорондо болоһон хөөрэлдөөнэй ашаар туйлагдаха байха гээд хүлеэнэбди».

ХИЛЫН саанаһаа

РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

БАГДАД

Ирагай тэмсэлтэй һанал нэгэтэй

ТАСС

Империализмда эсэргүүгээр ирак арадай хэһэн тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэнги байһан тухайгаа. Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Совет мэдүүлээд, Баруунай «Ирак петролеум компани» гэжэ нефтиин монополиин зөөриие гүрэнэй мэдэлдэ абаха тухай Ирагай шиидхэбэриие бүрин дэмжэнэ.

Тус монополиин зөөриие гүрэнэй мэдэлдэ абалга имагтал ирак арадай илалта бэшэ, харин империализмда эсэргүү тэмсэл ябуулдаг, эб найрамдалда дуратай бүхы түрүү хүсэнүүдэй ехэ илалта болоно гэжэ Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Соведэй Генеральна секретарь Ромеш Чандра эндэ болоһон пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ. Дэлхэйн түрүү үзэлтэй олониитын, социалис оронуудай туһаламжа дэмжэлгын ашаар лэ Ирагай энэ илалта туйлагдаа гээд Чандра тэмдэглэбэ. Дэбжэлтын замда Ирагай туйлаһан амжалтануудые, тэрэ тоодо империализмын ба хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудта шанга харюу сохилто хэжэ, хани барисаан болон харилсан туһалалсалга тухай совет-ирагай договор баталалгые бүмбэрсэг дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүд халуунаар амаршална гээд тэрэ онсолон заагаһан байна.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

САНТЬЯГО. (ТАСС). Чилиин Компартиин ЦК-гай ээлжээтэ пленум эндэ хүдэлмэрэе эхилбэ. Компартиин Генеральна секретариин орлогшо, ЦК-гай политкомиссиин гэшүүн Виктор Диас мүнөөнэй оршон байдалда партиин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай элидхээ.

Арадай нэгэдэлэй правительствын ябуулжа байгаа гол хараа шугамые хубилгахын тула хархис хүсэнүүдэй гаргуу аашa хэрэгүүдтэ харюу сохилто хэхэ ушартай болообди гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Коммунистнууд революционно хүгжэлтын түлөө оролдолго хэшээл гаргана. Арадай нэгэдэлэй гол программые гүйсэд дүүргэлгэ социализмын замда орохо арга боломжонуудые Чилидэ нээжэ үгэхэ байна гэжэ Диас онсолон тэмдэглээ.

ЖЕНЕВЭ. (ТАСС). Бангладешэй Арадай Республика Ажалай уласхоорондын эмхиин (МОТ) бүрин эрхэтэ гэшүүн болобо.

Ажалай уласхоорондын эмхиин генеральна конференциин эндэ болоһон сессидэ хабаадагшад иимэ шиидхэбэри баталан абаһан байна.

Бангладешэй Республика уласхоорондын бусад эмхинүүдэй гэшүүн болонхой. Мүнөө 123 гүрэн Ажалай уласхоорондын эмхидэ ороно.

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Экономическа, политическэ, соёл культурын һалбаринуудта Урда Африкын Республикые гүйсэд таһалан хизаарлахыень Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Совет түрүү үзэлтэй, эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдые уряалаад, үндэһэн зониие богоолшолхо хараа бодолтой хархис ёһо гуримые дэмжэдэг империалистнуудые элишэлхэ шухала гэжэ тэмдэглээ.

Урда Африкын эрхэ сүлөөгэй үдэрэй июниин 26-да болохоёо байһантай дашарамдуулан, Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Совет эндэ мэдүүлгэ тунхаглахадаа, Нельсон Мандела, Уолтер Сисула, Абрахам Фишер болон Урда Африкын республикын түрмэнүүдтэ тамалан зобоогдожо байһан политическэ бүхы гэмтэдые сүлөөлхыень уряалһан байна.

МИЛАН. (ТАСС). Химическэ предприятинуудай техническэ документаци болон түхеэрэлгэнүүдые Советскэ Союзда эльгээхэ тухай Италиин «Монтэдисон» гэжэ ехэ химическэ концернын, «Техмашимпорт» гэжэ Бүхэсоюзна гадаадын худалдаа наймаанай нэгэдэлэй хоорондо хэлсээнүүдые баталха тухай протоколдо гар табигдаа.

НЬЮ-ЙОРК.(ТАСС). Урда Вьетнамай США-да һурадаг долоон студент Урда Вьетнамдаа дары бусаха тухай сайгон засагай эрилтэ дүүргэхээ арсаба. Вьетнамда боложо байһан дайнда эсэргүү демонстрацинуудта хабаадалсаһанаймнай түлөө эхэ орондоо бусахадамнай хатуу шангаар хэһээхэ аабза гэжэ һанаһандаа студентнэр иимэ шиидхэбэри абаа.

ХАНОЙ

Йн дохитадай фронтнууд дээрэ

ТАСС

Вьетнамай Демократическа Республикын һуурин тосхонуудые США-гай авиаци бомбодожо үргэлжэлһөөр гэжэ ДРВ-гэй МИД-эй түлөөлэгшын июниин 25-да эндэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор заагдана. Июниин 24-дэ Виньфу, Хоабинь, Куангнинь, провинцинууд Виньлинь зоно, республикын бусад нютагууд зэрлиг бүдүүлигээр бомбодогдоо.

ДРВ-гэй бэеэ даанхай, аюулгүй байдалда хоро хүргэһэн бомбодолгоёо, мүн бусад харата ябуулгануудаа дары болюулхыень ДРВ-гэй МИД США-да эрилтэ табина.

Июниин 25-да ДРВ-гэй нютагуудта добтолһон американ дүрбэн самолет буудагдажа унагаагдаа.

ЛОНДОН. (ТАСС). Урда Вьетнамай Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд хойто сектортэхи Хюэ хотодо добтолго хэжэ үргэлжэлһөөр. Патриодуудай добтолгодо харюу сохилто хэхые оролдожо, американ командовани «В-52» түхэлэй арба гаран бомбардировщигуудые сайгон дахуул сэрэгүүдтэ эльгээгээ. Рейтер агентствын корреспондентын Сайгонһоо дамжуулһанай ёһоор, һүүлэй үдэрнүүдтэ американ авиаци Хюэ хотын оршондохи нютагуудта 2500 тонно бомбо хаяа.

ХАНОЙ. (ТАСС). Һүүлэй үедэ Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдтэй хэһэн байлдаануудта сайгон сэрэгүүд ехэ гээлтэ хоролтодо ороо гэжэ Урда Вьетнамһаа абтаһан мэдээсэлнүүд тэмдэглэнэ. Июнь һарын түрүүшын хахадта Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд Баруун Намбода дайсанай 1900 солдат, офицеруудые хүлһөөнь буулгаа, сэрэгэй 11 судна уһанда шэнгээгээ гэжэ Сүлөөлэлгэ гэдэг хэблэлэй агентство мэдээсэнэ.

ДРВ. Американ сэрэгэйхид вьетнам арадай урдаһаа тэмсэлдээ ямар аргануудые хэрэглэнэгүй гээшэб даа! ТАСС-ай фотохроникын энэ зураг дээрэ американ сэрэгшэдэй аашануудые тайлбарилха талаар комиссиин гэшүүн шпионой хэрэглэдэг «тропигой модон» гэжэ нэрэтэй техникэ харуулагдана. «Тропигой модые» самолёдһоо хаядаг. Тэрэнь газарта унажа шаагдахадаа, антеннэнүүдээ газар дээрэ орхидог. Тиигэжэ унаһан газарһаа мэдээнүүдые дамжуулна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЮАР— ТҮРМЫН ОРОН

«ЮАР — дэлхэй дээрэ эгээн лэ тогтууритай гүрэн» гэжэ Урда-Африкын Республикын премьер-министр Форстер нэгэнтэ бэшэ һайрхадаг һэн. Расистнууд ямар сэнгээр иимэ гурим байгуулнаб? Оронoй ондоо үндэһэ яһатаниие илган газаашалгын бодото байдал энэ асуудалда харюу үгэнэ. Мүрдэлгэ, хашалта, үндэһэ яһанай илгаа гаргалга ба дарлалтаһаа ЮАР-ай гүрэнэй политика бүридэнэ.

Урда Африкын расистнууд нютаг зониие гестаповцууд шэнгеэр хэһээнэ гэжэ һая болоһон үйлэ хэрэгүүд гэршэлнэ. «Алалгатай тэмсэл тухай» хуулиин ёһоор ямаршье хүниие арестовалхада, хахад жэлэй туршада ямаршье сүүд, мүрдэлгэгүйгөөр түрмэдэ барижа байхада болохо байна. Тиимэ хадаа энэ хуули аюулгүй байдал сахигшад, ЮАР-ай полициинхидта хизаарлашагүй эрхэ олгоно.

Түрмэдэ хаагдаһан хүнүүдые электрын тогоор сохюулжа зобооно. Үгышье һаа, сайр барабан толгой дээрэнь таһалгаряагүйгөөр ханхинуулжа, «хөөрүү» болгоно. Хэды час соо шулуун дээрэ байлгаан зогсооно, унтуулнагүй.

Хайшан гэжэ зобоогдоһон тухайгаа Дасинь Фрэнсис нигэжэ хөөрэнэ: Шиидамаар үргыемни хуха сохёод, шэхэ руум электродуудые углаад, зайн галай тогоор сохюулаа. Бүхы бэемни шэшэрээд, шүдэдни хабжаганаба. Толгоймни мэнэ гэһээр таһархаяа байһандал болоо һэн. Зайн галай хүсые бага болгожо, нэмээжэ байгаад һэн. Мүрдэлгэ ехэ удаан үргэлжэлөө. Хэһээлгэ хэзээшье дүүрэхэгүй шэнги байгаа һэн...»

Бүхы хэһээлтэнүүдые даажа шадангүй олон хүн наһа барадаг. Тэдэниие «гэнтын ушарһаа наһа бараа» гэжэ тусхайтаар мэдүүлдэг. Жэшээнь, «Соломан Модипане мылэ дээрэ халтиржа унаад үхөө, Никодимус Кгоате душевой соо унахадаа наһа бараа» гэһэн хэбэртэйгээр мэдүүлэгдэһэн байна.

Харон гэжэ хүн гэшхүүр дээрэ торожо унахадаа үхэһэн гэжэ полици мэдүүлһэн байна. Наһа барагшын бэень ехээр сохюулһан гэжэ медицинскэ харалта элирүүлээ.

Алалга тухай хуулиие «сахягүйшүүлдэ» эсэргүү Морицбургда һая боложо үнгэрһэн сүүдэй үедэ 65 наһатай африканец Катселые полициинхид арестовалаа һэн. Түрэлхидынь эсэгээ амидыгаар хараха хуби заяагүй байгаа. Нэгэ хэды сагай үнгэрһэн хойно тэрэнэй, бэеые хаамал хуурсаг соо хэжэ гэртэнь бусаагаа... Катселые үхэтэрнь сохёо гэжэ гэршэнэр хэлээ.

Морицбургда сүүдэй эхилхэдэ гэмнэгдэгшэд тэдэниие Подолодын ой соо аюулгүйе сахиха албанай тусхай лагерьта зэрлигээр зобоогоо, туляагаа гэжэ мэдүүлээ. Энэ үйлэ хэрэг ударидажа байһан полковник Снанепэл, капитан Ван Викс гэгшэдэй нэрэ сүүд дээрэ элирүүлэгдээ. Тэдэнэр арестовалагдагшадые зобоон хэһээгээ, олон африканецуудай наһа бараһанай түлөө харюусаха хүнүүд болоно.

Гэбэшье расистнууд сүүд дээрэ ямаршье гэмгүй африканцуудта тон хэрзэгы ехэ хэһээлтэ түхөдог, тиихэдэ тэдэндэ ямараар хандадаг байһые бүришье харадаа абадаггүй байна. Тиимэһээ гэмтэдэй мэдүүлгые «хуули сахигшадай» хэрэгсээдэггүй байһаниинь гайхамаар бэшэ. «Баадхалгада орохodоо гэмтэнэй хэлэһые буруу гэжэ тоолохо хэрэггүй»,—гэжэ судья мэдүүлээ.

Гансахан 1971 ондо аюулгүйе сахиха албанай гарта ороһон 42 хүн наһа бараа гэжэ Англиин «Таймс» газетэ мэдүүлнэ. Эдэнэй 16 хүниинь «бэеэ хорлоо ха» гэжэ түрмынхид тухайлна. Тэдэнэй арестовалагдаһан, наһа бараһан хоёрой хоорондохи сагай багахан байһаниинь гайхуулна: олонхиинь түрмэ соо хоёршье хононогүй.

Наһа баралгын шалтагааниие элирүүлхэ тухай эрилтэ Урда-Африкын парламентын гэшүүн Х. Сузьмен эрилтэ хэһэн байна. Парламентда оппозициһаа ороһон энэ гансахан гэшүүндэ буруушаагдаһан байна.

Ондоо үндэһэ яһатаниие илган газаашалгые гэршэлһэн тоо, баримтанууд иимэ: жэл бүри хахад миллион африканецые түрмэдэ хаана, капиталай оронуудта хэгдэдэг бүхы саазалалгын 50 процентнь ЮАР-та хэгдэнэ. Преторидэ түрмэдэ гаргашалагдадаг мүнгэн зөөрингөөшье талаар «рекорд» сохино: 1971 ондо түрмэдэ зорюулан 41,6 миллион доллар гаргашалагдаа.

Расистнууд үдэр бүхэнөө мүрдэлгөөр эхилдэг заншалтай. Ондоо үндэһэ яһатаниие илган газаашалдаг энэ «тогтууритай» гүрэн Урда Африкын 15 миллион нютаг зонһоо гүрмөөр үдэр бүхэн бэеэ хамгаална.

Л. ГУРЬЯН.
(АПН).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Студентнэрые хүмүүжүүлхэ һургуули»—түрүү бэшэг. «Социалис мүрысөөнэй алхамууд» гэһэн мэдээсэл. ТАСС-ай һүүлэй һонинууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Эдеэ хоолой промышленность. Тэрэнэй мүнөөдэр ба үглөөдэр» —В. Вороновой статья. «Сибирьскэ зам татагдаба» — Н. Тетерскиин статья. Мэргэжэлтын зүбшэл.

Гурбадахи хуудаһанда: «Дутагдал ба үрилгэ» — А. Игумновагай корреспонденци. АПН-эй материал. Түрэл орон доторнай.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Нютаг нютагай һонинууд. Хилын саанаһаа.

Сэнхир Экран

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА.

18.00 — «Розмарин» гэһэн циркын программа. 19.00 — теленанорама. 19.20 — «Ровесник» гэһэн киножурнал. 19.30 — «Боевое крещение» гэһэн Улаан-Үдын телестудиин зүжэг. 20.20 — «Түрүү һууриин түлөө Минскдэ үнгэргэгдэһэн мүрысөөн» гэһэн киножурнал. 20.30 — «Хүдөөгэй ажалшадта анхарал» гэһэн дамжуулга. 20.45 — хүгжэм.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

21.00 — «Америкэ һунгалтын урда тээ» гэһэн дамжуулга. 21.25 — Ч. Диккенс гэгшын «Пиквикский клуб» гэһэн телезүжэг. 22.45 — П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын нэгэдэхи конкурсын лауреат Вана Клиберн (США) гэгшын концерт. 24.00 — «Время» гэһэн һүүлэй һонинoй программа. 00.30 — «Лица друзей» гэһэн дамжуулга.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй, Байгал шададарай, Ахын, Түнхэнэй, Захааминай аймагуудта бага зэргэ хура бороон, аадар орохо. Зүүн-урда зүгһөө секундын 7—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Улаан-Үдэ хотодо һүниндөө 9—11, үдэртөө 29—31 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Н-00417. Заказ № 1296.